

A Sb'ab'el Carta San Pablo D'A EB' AJ CORINTO

B'ab'el Corintios sb'i jun carta tic, aton jun sb'ab'el carta viñaj apóstol Pablo stz'ib'ejnacb'at d'a eb' creyente d'a choñab' Corinto. Syalb'at viñ d'a eb' to sya'ilej sb'a eb' d'a chucal yed' d'a juntzañ c'ayb'ub'al malaj svach'il. A d'a jun tiempoal chi', a choñab' Corinto chi', a nivan choñab' yaj d'a juntzañxo choñab' ay d'a yol yic Acaya. A d'a Corinto chi', mañ jantacoc eb' choñvajum, yuj chi' mañ jantacoc comon c'ayb'ub'al ay ta', mañ jantacocpax chucal.

Och viñaj apóstol Pablo chi' ilc'olal, yujto slaj spoj sb'a eb' creyente, ay pax eb' tz'em d'a ajmulal, slaj yic'lanb'at sb'a eb' d'a yichañ eb' yajal mañ creyenteoc. A juntzañ noc' chib'ej tz'ac'ji d'a comon dios, schipax noc' eb'. Syalanpaxb'at viñ yuj juntzañ opisio tz'ac'ji d'a eb' creyente yuj Yespíritu Dios, yuj tas tz'aj yoch culto d'a stz'olal yed' pax yuj juntzañ comon c'ayb'ub'al tz'alji yuj eb' creyente schami. Palta syal viñaj apóstol Pablo chi' to a eb' creyente yic Cristo schami, ol pitzvocxi eb'. A d'a capítulo 13 syala' tas tz'aj co xajanan co b'a, yic scheclaji to ayec' Dios d'a co cal.

Tz'elyich scarta viñaj Pablo

¹ A in Pablo in tic, avtab'il in och schecab'oc Cristo Jesús, yujto icha chi' ix el d'a sc'ol Dios d'a vib'añ. A in yed' viñ cuc'tac Sóstenes ² sco tz'ib'ejb'at jun co carta tic d'ayex yiglesia exxo Dios d'a choñab' Corinto. Yic exxo Dios, yujto junxoñej

eyaj yed' Cristo Jesús, yujto a Dios avtannac ex och yicoc yed' jantacñej eb' syal sb'a d'a Cajal Jesucristo d'a junjun choñab'. A Jesucristo, Yajal yaj d'ayoñ yed' eb'. ³ In gana, a co Mam Dios yed' Cajal Jesucristo tz'ac'an svach'c'olal d'ayex, syac'anpax sjunc'olal d'ayex ta'.

Vach'c'olal sco cha yuj Jesucristo

⁴ Masanil tiempo svac' yuj diosal d'a Dios eyuuj, yujto sch'oxnacxo svach'c'olal d'ayex yuj Cristo Jesús. ⁵ Mañ jantacoc svach'c'olal Dios syac' d'ayex, yujto junxoñej eyaj yed' Cristo. Yuj chi' tz'acan ix nachajel eyuuj tas ix yac' Dios chi' d'ayex. Añejtona' tz'acan ix yac' eyalel masanil juntzañ chi'. ⁶ A d'a e cal ix checlajelta yab'ixal Cristo, to yel. ⁷ A ticnaic, van e tañvan jun c'ual ayic ol jax Cajal Jesucristo. Axo Dios tz'acan syutej yac'an masanil yic d'ayex. ⁸ A' ol ac'an stec'anil e pensar masanto ol ja slajvub' c'ual, yic vach' ayic ol jax Cajal Jesucristo chi', malaj jab'oc e paltail d'a yichañ. ⁹ A Dios tz'elñejc'och tas syala'. A' ix oñ avtanoch yicoc, yic ay calan quic yed' Yuninal, aton Cajal Jesucristo.

Ay eb' sgana spojel sb'a

¹⁰ Ex vuc'tac ex vanab', tzin tevi d'ayex d'a sb'i Cajal Jesucristo chi' to junxoñej tzeyutej e pensar e masanil ta'. Mañ e comon pojej e b'a. Jun lajanñej tzeyutej e pensar, jun lajanñej tzeyutej pax e naan masanil tastac. ¹¹ Ex vuc'tac ex vanab', svalb'at juntzañ tic d'ayex, yujto a eb' yic ix Cloé ix alan d'ayin to van spitzvi oval d'a e cal ta'. ¹² Syalelc'ochi to ch'occh'oc van eyalan junjun ex. Yujto ay ex van eyalan icha tic: Yic in viñaj Pablo,

xe chi. Ay ex pax tzeyala': A in tic yic in viñaj Apolos, xe chi. Ay ex pax tzeyala': Yic in viñaj Pedro, xe chi. Ay ex pax tzeyala': Yic in Cristo, xe chi. ¹³ Palta ¿tom cha ox macañ yaj Cristo chi' tze na'a? A in Pablo in tic, ¿tom tze na'a to a in chamnac in d'a te' culus eyuuj? ¿Tom a d'a in b'i a in Pablo in tic ix ex ac'ji bautizar? ¹⁴ Yuj val dios, yujto añej viñaj Crispo yed' viñaj Gayo vac'nac bautizar ta', mañ tzijtumoc ex vac'nac bautizar. ¹⁵ Yuj chi', max yal-laj eyalani to a d'a in b'i ac'b'il ex bautizar. ¹⁶ A... añejtona' vac'nac pax bautizar viñaj Estéfanos yed' eb' yal yuninal. Tzin na'a, tecan mañxa val eb' vac'nac bautizar ta'. ¹⁷ Mañ yujoc vac'an bautizar ix yac' vopisio Cristo, palta yuj valanel vach' ab'ix yic colnab'il. Mañ jelanoc svutej in b'a yic svalanel vach' ab'ix tic, yic vach' a schamel Cristo d'a te' culus, añej te nivan yelc'och d'a eb' tz'ab'ani.

Ayoch spoder Dios d'a Cristo

¹⁸ A yab'ixal schamel Cristo d'a te' culus, malaj yelc'och d'a yichañ eb' anima van sateq'ui. Palta a oñ van oñ scolanel tic, spoder Dios yaj yab'ixal tic d'ayoñ. ¹⁹ Yujto syalcan icha tic d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani:

A eb' jelan, ol in satel sjelanil eb' chi'. Axo eb' ay spensar, ol vac' somchajel eb', xchicani.

²⁰ Yuj chi', malaj vach' yoch eb' jelan yed' eb' c'ayb'um. Malaj pax vach' yoch eb' jelan syutej scolan sb'a, yujto a Dios ix ch'oxani to a jun jelanil yic yolyib'añq'uinal tic, malaj jab'oc yelc'ochi.

²¹ Yujto yuj sjelanil Dios ix snacani to a eb' yic yolyib'añq'uinal tic, mañ yujoc sjelanil eb' syal yojtacanel Dios chi' eb'. Palta ix el d'a sc'ool Dios

chi' to a yuj jun ab'ix scalel tic tzoñ colchaji, tato scac'och d'a co c'ool, vach'chom a d'a eb' anima malaj yelc'och jun ab'ix tic.

²² A eb' israel, snib'ej eb' syil juntzañ smilagro Dios. Axo eb' griego, añej sjelanil eb' tzec' sayeq'ui.

²³ Palta a oñxo pax tic, scalel yab'ixal Cristo, chajtil ix aj scham d'a te' culus. A eb' israel chi', toñej somchaj sc'ool eb' yuuj. Axo eb' mañ israeloc, quistalil yaj jun ab'ix tic d'a eb'. ²⁴ Palta a oñxo pax tic, ix oñ yavtejoch Dios yicoc. Yuj chi', vach'chom israel oñ, mato mañ oñ israeloc, cojtac to a Dios ayoch spoder d'a Cristo, ay pax och sjelanil d'ay.

²⁵ Yujto a Dios ac'annaccot Cristo yic schami, axo snaan eb' anima to ichato malaj spensar Dios chi', malaj pax spoder snaan eb'. Palta ix checlajeli to ec'to sjelanil d'a yichañ eb' smasanil, ec'to pax spoder. ²⁶ Ex vuc'tac ex vanab', a oñ mach oñ tzoñ yavtejoch Dios yicoc, yovalil snachajel jun tic cuuj to a eb' syavtejoch yicoc, jayvaññej eb' ay tas yojtac d'a yichañ eb' yetanimail. Jayvaññej eb' yajal, jayvaññej pax eb' ay yelc'och d'a yichañ eb' yetanimail syavtejoch yicoc. ²⁷ Yujto a eb' malaj val tas yojtac d'a yichañ eb' yetanimail, a eb' ix sic'chaañ Dios, yic vach' axo eb' jelan sq'uixvicanel eb'. A eb' malaj yelc'och d'a yichañ eb' yetanimail, a eb' ix sic'chaañ, yic vach' axo eb' ay yelc'ochi, sq'uixvipaxcanel eb'. ²⁸ A Dios sic'anpaxchaañ eb' malaj vach' yoch d'a yichañ eb' anima yed' eb' paticab'ilcanel yuj eb', aton eb' malaj yelc'ochi. Icha chi' syutej Dios sch'oxani to a juntzañ tas ay yelc'och d'a yichañ eb' anima, malaj jab'oc yelc'och d'a yichañ Dios chi'. ²⁹ Yuj chi' malaj junoc mach syal yic'ancharañ sb'a d'a

yichañ Dios. ³⁰ Palta A' ix oñ ac'anoch yicoc Cristo Jesús. Aton sjelanil Cristo chi' syac' d'ayoñ. Yuuj syala' to vach' oñ d'a yichañ, tzoñ yac'anpax och yicoc. Añejtona' yuj Cristo chi', colchajnac oñxo eli. ³¹ Tz'ib'yajcan d'a Slolonel Dios icha tic: Tato ay mach sgana syac'och junoc tas yipoc sc'ool, más am vach' tato añej Dios Cajal syac'och yipoc sc'ool, xchicani.

2

Añej yab'ixal Cristo yalnaquel viñaj Pablo

¹ Ex vuc'tac ex vanab', ayic ix in ec' valel yab'ixal Dios te yel d'a e cal, mañ jelanoc ix vutej in loloni. Mañoc juntzañ lolonel syal eb' jelan ix ec' valeli. ² Yujto ayic ix in ec' d'ayex, ix in na to malaj junocxo tas svac' eyojtaquejeli. Añej val yab'ixal Jesucristo ix ec' valel d'ayex, to ix cham d'a te' culus. ³ Ayic ix in ec' ta', icha junoc anima malaj yelc'ochi, icha chi' ix vutej in b'a. Ix in ib'xiq'ue yuj xivelal. ⁴ Ix in nib'ej to mañoc in ix ex in monte. Yuj chi' ayic ix in lolon eyed'oc, ix valan eyab'i. Mañ jelanoc ix vutej in b'a ayic ix valan d'ayex. A Yespíritu Dios, montannac ex yed' spoder Dios chi'. ⁵ Yuj chi', mañ yujoc sjelanil anima van eyac'anoch Dios d'a e c'ool ticnaic, palta yujñej spoder chi'.

A Espiritu tz'ac'an cojtaquejeli chajtil yaj Dios

⁶ Palta axo d'a eb' croyente tec'anxo, ay jun jelanil svalel d'a scal eb'. A jun jelanil svalel chi', mañ yicoc yolyib'añq'uinal tic, mañoc pax d'a eb' yajalil yolyib'añq'uinal tic scoti, yujto a juntzañ tic, toxo ol lajvoqueloc. ⁷ Palta a jun jelanil svalel

chi', aton sjelanil Dios. A jun jelanil chi', max nachajel yuj eb' anima, yujto c'ub'ab'ilel d'a eb'. A Dios najinacxocan jun tic yuj co vach'iloc, ayic manto sb'o yolyib'añq'uinal tic. ⁸ Malaj junoc eb' yajal snachajel jun tic yuuj. Q'uinaloc tato ix nachajel yuj eb', maj am yac'och Cajal Jesús eb' te nivan yelc'och d'a te' culus. ⁹ Palta syal d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcan icha tic:

Ay val jun tas sb'onaccan Dios, yic syac' d'a eb' xajanani. Manta junoc mach tz'ilan jun chi', manta pax mach tz'ab'ani. Malaj pax junoc mach syal snaaneli, xchicani.

¹⁰ Palta a Dios tz'ac'an cojtaquejel juntzañ tic yuj Yespíritu. Yujto a Yespíritu chi' tz'ojtacanel masanil tasi. A juntzañ tas yic Dios, max nachajel yuj anima, palta axo Yespíritu Dios chi' yojtac.

¹¹ A d'a scal anima, malaj junoc mach ojtannac tas yaj spensar junocxo anima. Yujto munil cojtac junjun oñ tas ay d'a co pensar. Icha pax chi' Dios, añej Yespíritu ojtannac tas sna'a.

¹² A oñ tic, mañoclay espíritu yic yolyib'añq'uinal tic co chanac. Palta a jun Espíritu cotnac d'a Dios, a jun chi' co chanac. Yuj chi', a juntzañ tas syac' Dios d'ayoñ yuj svach'c'olal, snachajel cuuj. ¹³ A juntzañ lolonel scal tic, mañ yujoc co jelanil snachajel cuuj. Palta a Yespíritu Dios tz'ac'an nachajel cuuj. A juntzañ c'ayb'ub'al tic, yic Yespíritu Dios chi'. Yuj chi', a eb' b'aj ayochi, aton eb' syal co c'ayb'ani.

¹⁴ A eb' mañ ayococh Yespíritu Dios d'ay, max yac'och juntzañ c'ayb'ub'al tic eb' d'a sc'ool, yujto malaj tz'och d'a eb'. Max yal-laj scomon nachajel juntzañ tic yuj eb', yujto añej Yespíritu Dios chi'

tz'ac'an cojtaquejeli. ¹⁵ Palta a eb' b'aj ayxo och Yespíritu Dios chi', syal sch'olb'itan tas yaj masanil tastac eb', tato vach' d'a yichañ Dios, mato maay. Palta malaj junoc anima syal sch'olb'itan tas yaj eb'. ¹⁶ Yujto tz'ib'yajcan d'a Slolonel Dios: ¿Tom ay val junoc mach ojtannac tas sna Dios Cajal? ¿Toc ay junoc mach ol yal sc'ayb'ani? xchicani. Palta a oñixo tic, ayxo och spensar Cristo d'ayori.

3

Quetmunlajvumal co b'a d'a yic Dios

¹ Ex vuc'tac ex vanab', ayic ix in ec' d'a e cal, maj yal-laj valan d'ayex icha svutej valan d'a eb' sc'anab'ajan Yespíritu Dios. Yujto a e pensar tzex ac'an mandar, ichato unin exto d'a yic Cristo. ² Lajanexto icha junoc nene' unin maxto yal svaan ixim vail. Yuj chi', icha tz'utaj yac'ji chunoc junoc nene' unin, icha chi' ix vutej valan juntzañ c'ayb'ub'al d'ayex. Añej juntzañ c'ayb'ub'al mañ ajaltacoc ix ec' val d'ayex, yujto a juntzañ c'ayb'ub'al ya, maxto techaj eyuuj. Palta añejtona' icha ex ta' ticnaic, ³ yujto añeja' a e pensar tzex ac'an mandar. Ina añeja' ay e chichonc'olal, añeja' e gana tze poj e b'a. Yuj chi' syalelc'ochi to añeja' e pensar tzex ac'an mandar. Lajan val tzeyutej e b'a yed' eb' manto ojtannacoc Dios. ⁴ Yujto ayex tzeyala': A in tic, yic in viñaj Pablo, xe chi. Ay ex pax tzeyala': Yic in viñaj Apolos, xe chi. Ayic tzeyalan icha chi', syalelc'ochi to te lajan e pensar yed' eb' manto ojtannacoc Dios.

⁵ ¿Tom ay velc'och a in Pablo in tic? Añejtona' viñaj Apolos chi', ¿tom ay yelc'och viñ? Yujto a oñ

tic, yac'umalrñej servil Dios caji. Cuuj eyac'nacoch Cajal Jesús d'a e c'ool. Toñej tzoñ munlaj junjun oñ, ato syala' tas copisio ix yac'a'. ⁶ A in tic, ayic ix in ec' d'a e cal, ichato ix in ec' vavejcan juntzañ iñat. Axo viñaj Apolos chi', ichato a viñ ix ac'anoch yalil. Palta a Dios ix ex ac'an q'uib'oc. ⁷ Yuj chi', a eb' tz'avani yed' eb' tz'ac'anoch yalil, malaj yelc'och eb'. Añej Dios ay yelc'ochi, yujto a tz'ac'an q'uib'oc. ⁸ A eb' tz'avani yed' eb' tz'ac'anoch yalil, lajanrñej yelc'och smunlajel eb' chi'. Palta ol scha spac eb' d'a Dios, ato syala' jantac smunlajel junjun eb'. ⁹ Yuj chi' a oñ tic, quetmunlajvumal co b'a cac'an servil Dios. A exxo, icha yaj juntzañ avb'en chi' eyaj d'a yichañ Dios.

Añejtona', icha yaj junoc pat van sb'oan Dios, icha chi' eyaji. ¹⁰ A inxo tic, icha yaj junoc ojtannac sb'oan pat, icha chi' vaj yuj svach'c'olal Dios. A in tic, ayic vec'nac d'a e cal ta' ichato ec' vac'nac em yipumal yich junoc pat. Axo ticnaic, ch'ocxo mach van smunlaj d'a e cal. Yuj chi' ichato van yac'anq'ue xan d'a yib'añ jun yich chi'. A junjun mach smunlaj ta', yovalil syil eb' tas syac'q'ue eb' d'a yib'añ chi'. ¹¹ Malaj junocxo mach syal yac'anem junocxo yich d'a e cal ta', yujto a jun yich ayxoem chi', aton Jesucristo. ¹² Axo eb' smunlaj d'a jun munlajel chi', ay eb' te vach' smunlaji. Ichato a q'uen oro, q'uen plata yed' juntzañxo q'uen te caro stojol syac'q'ue eb' d'a yib'añ, yujto te vach' smunlaj eb'. Ay pax eb' mañ vach'oc smunlajel. Ichato a te te' syac'lab'ej eb', añ ac, te' aj, icha chi' juntzañ syac'q'ue eb' d'a yib'añ. ¹³ Palta a co munlajel junjun oñ ol checlajeloc ayic ol ja sc'ual sch'olb'itaji. Icha junoc c'ac' sjavi, icha

chi' ol aj yilji co munlajel junjun ori, a to syala' tom vach', mato maay. ¹⁴ A eb' mañ ol tz'ab'at smunlajel chi', aton eb' chi' ol chaan spac. ¹⁵ Palta ay pax eb' malaj svach'il smunlajel. Icha junoc pat, a añ ac ayoch yichtacoc, c'un stz'ab'ati, icha chi' ol aj smunlajel eb' chi' ayic ol iljoc. Yuj chi', malaj jab'oc spac ol scha eb'. Ol colchaj eb', palta icha tz'aj junoc scolchajelta d'a scal c'ac', icha chi' ol aj scolchaj eb'.

¹⁶ ¿Tom mañ eyojtacoc to stemplo Dios eyaji, axo Yespíritu cajan ec' d'a e cal e masanil? ¹⁷ Tato ay mach sjuanel stemplo Dios chi', a Dios chi' ol satanpaxeloc. Yujto a stemplo chi', yicñej yaji. A stemplo sval tic, a ex toni.

¹⁸ Malajocab' mach syac' musansatil sb'a. Tato ayex tze na'a to jelan ex d'a yic yolyib'añq'uinal tic, yovalil tzeyiq'uemta e b'a, ichato malaj tas eyojtac, yic vach' ol yac' e jelanil Dios. ¹⁹ Yujto a jelanil yic yolyib'añq'uinal tic, malaj yelc'och d'a yichañ Dios. Yujto icha chi' yaj stz'ib'chajcan d'a Slolonel Dios, aton b'aj syal icha tic: A eb' jelan syutej sb'a, a Dios ol yaman eb' d'a scal sjelanil chi', xchi. ²⁰ Syalanpax junxo tic: Yojtac Dios Cajal to a tas sna eb' jelan, toxon malaj jab'oc yelc'ochi, xchicani. ²¹ Yuj chi', max yal eyac'anoch e pensar d'a junoc anima yic tzeyic'chañ e b'a yuuj. Yujto masanil tas syac' Dios eyiquej. ²² Vach'chom a in Pablo in tic, ma viñaj Apolos, ma viñaj Pedro, jun yolyib'añq'uinal tic, co q'uinal, chamel, juntzañxo tas ay ticnaic yed' juntzañ tas toto ol javoc, masanil syac' Dios eyiquej yuj e vach'iloc. ²³ A ex tic, yic exxo Cristo qued'oc. Axo Cristo chi',

a Dios ay yico'.

4

A smunlajel eb' schecab' Jesucristo

¹ Mañ eyac'och e pensar d'ayoñ, yujto yac'umalñej servil Cristo caji. A copisio to scac' c'ayb'aj juntzañ sc'ayb'ub'al Dios, aton juntzañ sch'oxnac d'ayoñ. ² A mach scha yopisio, yovalil jichan syutej smunlaj d'a jun tz'ac'an yopisio chi'. ³ Palta a in tic, max in ochlaj ilc'olal tato a ex tzin e b'eytzitej yuj jun vopisio tic. Vach'chom ch'oc juntzañxo eb' tzin b'eytzitani, palta malaj jab'oc tzin na'a. Añejtona' in, max yal-laj in b'eytzitan in b'a yuj jun vopisio tic. ⁴ Vach'chom a in pensar tz'alani to malaj jab'oc in paltail, mañ yujoc chi' syal valani to malaj in paltail d'a yichañ Dios, yujto añej Cajal Jesús syal sch'olb'itan tas vaji. ⁵ Yuj chi', max yal-laj e ch'olb'itan yaj junocxo mach ticnaic. Añej to tze tañvej sja Cajal Jesús, yujto a' ol ch'oxanel masanil tastac. Icha tz'aj scheclajel junoc tas c'ub'ab'ilel d'a scal q'uic'alq'uinal ayic sc'och saquilq'uinal d'ay, icha chi' ol aj scheclaj masanil tastac ta'. A Cajal Jesús chi' ol ac'an checlajoc tas ay d'a co pensar co masanil. Ato val ta' ol yal co vach'il Dios, ato syala' tas co munlajel junjun oñ.

⁶ Ex vuc'tac ex vanab', ix valb'at juntzañ tic d'ayex, tas vaji yed' tas pax yaj viñaj Apolos chi', yic vach' snachajel juntzañ c'ayb'ub'al tic eyuuj. Yujto a in tic yed' viñ, ch'oxnab'il caj d'ayex, yic vach' tzeyojtaquejeli to max yal-laj eyec' d'a yib'añ tas syal Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani. Yujto max

yal-laj eyic'anchari e b'a yuj tas syal yuj junoc mach, axo junocxo mach max yal yuuj tze patiquejeli. ⁷ Malaj junoc ori syal quic'anchari co b'a, yujto ec'al copisio d'a junocxo, yujto a tas syal cuuj, a Dios tz'ac'an d'ayori. Yuj chi', max yal-laj quic'anchari co b'a yuuj. Max yal-laj calani to munil quico', yujto a Dios chi' tz'ac'an d'ayori.

⁸ A exxo tic, ¿tom tz'acan exxo e naani? ¿Tom e chanacxo masanil yic Dios e naan ticnaic? Tecan yajal exxo e naani. Palta a ori pax tic, mañ ori yajaloclay eyed'oc. Comonoc to d'a val yel yajal ex, yic a ori tic, tzoñ ochpax yajalil chi' eyed'oc. ⁹ Tzin na'a to ix sch'ox Dios to a ori schecab' ori Cristo tic, slajvub'xo caji. Icha yaj junoc anima ayxo och chamel d'a yib'añ, icha chi' caji. Axo eb' anima d'a yolyib'añq'uinal tic yed' eb' ángel, toñej tz'och q'uelan eb', sat sc'ool eb' ori yilani. ¹⁰ Ichato malaj co pensar d'a yichañ anima, yujto ayoch co pensar d'a Cristo. Palta a exxo tic, te jelan exxo d'a yic Cristo e naani. Cojtac to mañ ori tec'anoc. A exxo tic, ichato te tec'an exxo. A ori tic, tzoñ spatiquejel eb' anima. Palta a exxo tic, te ay val eyelc'och d'a sat eb'. ¹¹ Añejtona' ticnaic, ay b'aj ya tzoñ ec' yuj vejel yed' yuj taquirñtial. Malaj pax co pichul. Ay b'aj tzoñ smac' eb' anima. Malaj pax co pat. ¹² Tz'el val quip co munlaj yed' co c'ab' tic. Ay mach tzoñ b'uchani, palta sco c'ancot svach'c'olal Dios d'a yib'añ eb'. Ay b'aj syac'och yaelal eb' d'a quib'añ, palta scac'ñej techajoc. ¹³ Syal co pecal eb', te chuc syal eb', palta te emnaquil scutej co b'a cac'an yab'ix eb'. A d'a yolyib'añq'uinal tic, icha c'alem, icha chi' caj d'a eb' anima. Añejtona' masanto ticnaic, icha canlemal anima cajcan d'a

yichañ eb'.

¹⁴ Mañ yujoc ex vac'an q'uixvelal tzin tz'ib'ejb'at juntzañ tic d'ayex. Palta tzex in cacha', yujto icha junoc vuninal te xajan vuuj icha chi' eyaji. Icha chi' eyaj vuuj ticnaic. ¹⁵ Vach'chom ay lajurieoc mil eb' e c'ayb'umal tzex c'ayb'an d'a yic Cristo, palta junñej jun icha e mam yaji. A in ton tic, icha mamab'il vaj d'ayex, yujto a in in b'ab'laj alejnac el vach' ab'ix d'ayex ta'. ¹⁶ Yuj chi', tzin tevi d'ayex to tze c'anab'ajej val in b'eyb'al tic.

¹⁷ Yuj val jun tic, tzin checb'at viñaj Timoteo tic d'ayex. Icha val to vuninal yaj viñ d'a yichañ Cajal Jesús. Te xajanab'il viñ vuuj, tzin sc'anab'ajej val viñ. A viñ ol b'at alan d'ayex, ol e naancoti tas ix vutej in b'eyb'al ayic ix vac'anoch in pensar d'a Cristo. Icha svutej in c'ayb'an eb' creyente d'a junjun iglesia, icha chi' ol yutoc viñ ex sc'ayb'anxi. ¹⁸ Ay ab' jayvañ eb' syic'chañ sb'a d'a e cal, yujto a snaan eb' to mañxo ol in b'at ex vila'. ¹⁹ Palta a tz'aj in naani to toxo ol in b'at ex vila', tato icha chi' sgana Cajal Jesús. Ato ta' ol vila' tato yel ay tas syal yuj eb', ma to toñej syal eb'. ²⁰ Yujto mañ yujocñej junoc tas scala' scheclajeli to ayorixo och d'a yol sc'ab' Dios. Palta tato ayoch spoder Dios chi' qued'oc, yel ayorixo och d'a yol sc'ab'. ²¹ Palta a ticnaic, ¿b'aja junoc tas e gana sb'at in b'o d'ayex? ¿Tom e gana b'at vac'och e yaelal yuj e mul? ¿Mato e gana b'at in ch'oxeli to xajan ex vuuj, nanam b'at vutej in b'a d'ayex?

5

Jun ajmul sch'olb'itaj yaji

¹ Ix vab'i to ay jun viñ te ajmul d'a e cal. Tob' ix yic' ix schab'il snun viñ. A jun chi', te chuc. A d'a scal eb' manto ojtannacoc Dios, malaj jun chi'. ² Eyojtac to icha chi' ix sc'ulej viñ, palta añeja' eyic'ancharañ e b'a. Smoj val to tzex och ilc'olal yuuj. A jun viñ ix c'ulan jun chucal chi', yovalil tzeyiq'uel viñ d'a e cal. ³ A inxo tic, vach'chom mañ in ayoc ec' eyed' ta', palta ichato ay in val ec' eyed'oc. Yuj chi', toxo ix in b'eytzitej tas yaj jun viñ chi', yujto ichato ay in ec' eyed' ta'. ⁴ Yuj chi', ayic tze molb'an e b'a d'a sb'i Cajal Jesús ta' yed' yipalil yac'an mandar, a inxo tic, ichato ol in c'och eyed'oc. ⁵ Axo jun viñ chi', ac'jocab'can och viñ d'a yol sc'ab' viñ Satanás, yic ol satcanel snivanil viñ, yic vach' ol colchaj viñ ayic ol jax Cajal Jesús.

⁶ Yuj jun chucal d'a e cal chi', mañ smojoc tzeyic'charañ e b'a. ¿Tom mañ eyojtacoc to a jab'oc yich pan, spajb'ib'at ixim pan chi' smasanil yuuj? ⁷ A juntzañ co b'eyb'al d'a yalañtaxo, lajan icha yich pan chi'.^{5.7} Yuj chi' actejeccan juntzañ e b'eyb'al chi' yic icha chi' ol aj e yoch icha ixim pan to malaj jab'oc spaltail, aton ixim svaji d'a q'uiñ chi'. Yujto val yel icha ex chi' d'a yichañ Cristo, yujto a ix cham co q'uexuloc, icha noc' calnel smiljicham yicoc silab' eb' israel yic snaancot eb' tas aj yelnaccot eb' d'a Egipto. ⁸ Mocab' co nacot schamel chi' d'a scal chucal. Yovalil d'a stojolal sco nacoti, yujto a chucal yed' ajmulal lajan yed' yich pan chi'.

5.7 5:7 A d'a q'uiñ yic snajicoti tas aj yelnaccot eb' israel d'a Egipto max vajilaj ixim pan ayem yich, max yal paxlaj to ay yich pan ayec' d'a spat eb' israel.

⁹ Valnaxob'at d'a jun in carta d'ayex to max yal-laj junñej tzoñ ec' yed' eb' sc'ulan ajmulal. ¹⁰ Mañ yujoc eb' ajmul d'a yolyib'añq'uinal tic svalb'ati. Añejtona' eb' syiloch sc'ool d'a junocxo, eb' elc'um yed' eb' tz'em cuman d'a juntzañ comon dios, tato yic yolyib'añq'uinal tic eb', mañ yujoc eb' svala' to max yal-laj jun tzoñ ec' yed' eb'. Yacb'an ayon ec' d'a yolyib'añq'uinal tic, ol co c'umlaj co b'a yed' eb', yujto ayon ec' d'a scal eb'. ¹¹ Palta a jun valnaxob'at d'ayex, syalelc'ochi tato ay eb' tz'alani to creyente eb', palta chuc sb'eyb'al eb', mañxo toc syal junñej tzex ec' yed' eb'. A eb' sval chi', aton eb' tic: Eb' ajmul, eb' syiloch sc'ool d'a junocxo, eb' tz'em cuman d'a juntzañ comon dios, eb' b'ajvajum, eb' uc'um añ yed' eb' elc'um. A eb' icha chi' sb'eyb'al, tato syal eb' to creyente eb', vach'chom toñej tzoñ va yed' eb', max yal-laj. ¹²⁻¹³ Yujto a eb' yic yolyib'añq'uinal tic, malaj calan quic co ch'olb'itan tas yaj eb', yujto a Dios ol ch'olb'itan eb'. Palta a eb' creyente, yovalil sco ch'olb'itej tas yaj eb'. Yuj chi', a jun viñ chuc chi', pechequel viñ d'a e cal ta'.

6

A eb' syac' queja sb'a d'a eb' yajal

¹ Ix vab'i to ay oval d'a e cal, tob' b'at eyac'lajoch e b'a d'a alcal. ¿Tas yuj tze tec'b'ej e b'a e b'at d'a viñ alcal mañ creyenteoc chi'? ¿Tas yuj mañoc d'a eb' yicxo Dios tzex b'at e b'o yaji? ² ¿Tom mañ eyojtacoc to a on yic onxo Dios tic, ol co ch'olb'itej tas yaj eb' yic yolyib'añq'uinal tic? Yuj chi' smoj a on sco b'o yaj juntzañ chequel yaj tic. ³ ¿Tom

maxto nachajel eyuuj to a oñ tic, ol co ch'olb'itej tas yaj eb' ángel? Yuj chi', a juntzañ tas ay d'a yolyib'añq'uinal tic, smoj co b'oan yaji. ⁴ Ayic ay juntzañ oval d'a e cal, ¿tas yuj a d'a eb' malaj yopisio yuj iglesia b'at e b'o yaji? ⁵ Svalb'at juntzañ tic d'ayex, yic vach' tzex q'uixvieli. ¿Tom malaj junoc mach d'a e cal snachajel yuuj sb'oan yaji? ¿Tom malaj junoc mach syal sb'oan yaj d'ayex a ex creyente exxo? ⁶ Ina ayex b'at eyujej e b'a d'a yichañ eb' viñ yajal, palta mañ creyenteoc eb' viñ.

⁷ Ayic tzeyac'lanoch d'a eyib'añ chi', tz'och e mul d'a yichañ Dios. Tato ay junoc eb' yicxo Dios mañ vach'oc syutej sb'a d'ayex, tzoc eyac' val techajoc. Tato ay mach tz'elc'an junoc tas d'ayex, aq'uec nivanc'olal. ⁸ Palta ina ayex mañ vach'oc tzeyutej e b'a. Ina ayex elc'umex. Icha pax chi' tzeyutej e b'a d'a eb' eyuc'tac d'a eb' eyanab'.

⁹⁻¹⁰ ¿Tom manto eyojtacoc to a eb' mañ vach'oc syutej sb'a, malaj yalan yic eb' sc'och d'a yol sc'ab' Dios? Mañ eyac' musansatil e b'a. A eb' scomon em d'a mul, eb' tz'em cuman d'a juntzañ comon dios, eb' ayxo yetb'eyum tz'em d'a ajmulal, eb' syixtej sb'a yed' eb' yetvinaquil. Añejtona', pax eb' elc'um, eb' syiloch sc'ool d'a junocxo, eb' uc'um añ, eb' b'ajvajum yed' eb' scomon toc'anec' junoc tas d'a yetanimail, aton eb' mañ ol c'ochlaj d'a yol sc'ab' Dios.

¹¹ Ay ex icha chi' ix eyutej e b'a d'a yalañtaxo. Axo ticnaic, ic'b'ilxo el e mul qued'oc. Ac'b'il exxo och yicoc Dios qued'oc. A Dios chi' tz'alani to vach' oñxo d'a yichañ. Icha chi' tzoñ aj yuj Cajal Jesucristo ticnaic yed' pax yuj Yespíritu co Diosal.

A co nivanil yicřej Dios yaji

¹² Tecan ayex tzeyala': A oñ tic, libre co c'ulan masanil tasi, xe chi. Yel toni, palta mañ smojoc co c'ulan smasanil. Yel toni, libre co c'ulan juntzañ chi' smasanil, palta malaj junoc tas b'aj syal cac'an co b'a, yic tzoñ yac' mandar. ¹³ Tecan ay ex pax tzeyala': A tas co va'a yic co c'ool yaji, yujto a co c'ool tic, a ay yic pax juntzañ chi', xe chi. Yel toni, palta a Dios ol ac'an lajvoquel juntzañ chi' smasanil. A co nivanil tic, mañ yicoc ajmulal, palta to a Cajal Jesús ay yico'. A Cajal Jesús chi', stañvumal yaji. ¹⁴ Yuj chi' icha yutejnac Dios yac'an pitzvocxi Cajal Jesús, icha chi' ol yutoc oñ yac'anxi pitzvoc yuj spoder.

¹⁵ Ina eyojtacxo to a co nivanil tic, icha junoc macañ snivanil Cristo yaji. Yuj chi', ¿tom syal quic'anb'at junoc macañ snivanil chi', b'at cac'anoch yetb'eyumoc junoc ix ajmul ix, yic junxořej tz'aj yed' ix? ¹⁶ Eyojtacxo to a junoc mach syic'laj sb'a yed' junoc ix ajmul ix, junxořej nivanil tz'ajcan yed' ix. Yujto icha chi' syal d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani, aton b'aj syal icha tic: A eb' schavañil, junxořej nivanil tz'ajcan eb', xchi. ¹⁷ Palta ayic scac'anoch co b'a d'a Cajal Jesús, junxořej animail tzoñ ajcan yed'oc.

¹⁸ Yuj chi' tzeyic' val el e b'a d'a jun ajmulal chi'. Yujto yalřej tas juntzañxo chucal sc'ulej eb' anima, mañoc yed' snivanil eb' sc'ulej. Palta a eb' tz'em d'a ajmulal chi', yed' snivanil eb' smulani. ¹⁹ Palta eyojtacxo to a co nivanil tic, stemplo Espíritu Santo yaji. A ayoch cajan d'ayoñ, yujto a Dios ac'jinacoch d'ayoñ junjun oñ. Mañxo quic-

oclaj co b'a ticnaic, ²⁰ yujto manb'il oñxo eli. Yuj chi', quic'ocab' chaañ Dios yed' co nivanil tic.

7

Yalnaccan viñtaj Pablo yuj eb' tz'och yetb'eyum

¹ Ol valb'at yuj juntzañ tas e c'anb'ejnac d'a jun e carta d'ayin. Vach' toni tato ay eb' viñ max och yetb'eyum. ² Palta ay smay sayan ajmulal eb' viñ. Yuj chi', vach' tz'och yetb'eyum eb' viñ. Yed' pax eb' ix ix, vach' tz'och yetb'eyum eb' ix. ³ A exxo ay ix eyetb'eyum, tzeyac' sgana eb' ix eyetb'eyum chi', yujto eyetb'eyum e b'a. Añejtona', icha chi' tzeyutej e b'a a ex ix ex ayxo viñ eyetb'eyum. ⁴ Yujto malaj yalan yic jun e nivanil chi' sch'ocoj. A viñ eyetb'eyum chi' ay yalan yic d'ay. Añejtona', icha pax chi' ex ay ix eyetb'eyum, malaj yalan yic jun e nivanil chi' sch'ocoj. A ix eyetb'eyum chi' ay yalan yic d'ay. ⁵ Yuj chi', yovalil tze c'anab'ajej tas sgana eb' ix e yetb'eyum d'ayex. Añej, tato jun tz'aj e pensar tzeyactancan jun chi' jayeoc c'ual, yic vach' tzex lesalvi d'a Dios d'a smasanil e c'ool. Slajvi yec'b'at jaye' c'ual chi', junñej tzex ajxicani, yic vach' max ex juviel yuj viñ Satanás. Yujto ay smay, max yal e cachan och vaan e nivanil chi'.

⁶ A juntzañ svalb'at tic d'ayex, mañ checnab'iloc. Toñej svalb'at d'ayex icha tic, yic vach' syal e c'ulan juntzañ chi'. ⁷ A in tic, tzin na'a to vach' max och eyetb'eyum e masanil icha in tic. Palta ch'occh'oc co pensar junjun oñ yuj Dios, yujto ay eb' yovalil tz'och yetb'eyum. Ay pax eb' mañ yovaliloc.

⁸ Svalanpaxb'at juntzañxo tic d'ayex, a ex manto och eyetb'eyum yed' ex chamnacxo eyetb'eyum.

Vach' ama tzex canñej e ch'ocoj, icha in tic. ⁹ Palta tato max techaj eyuj e ch'ocoj, ochocab' eyetb'eyum. Yujto vach' tz'och eyetb'eyum, yic max e nib'ej em e b'a ajmulal.

¹⁰ A exxo ayxo eyetb'eyum, ol valb'at juntzañ checnab'il tic d'ayex. A juntzañ checnab'il tic, mañ vicoc, yic Cajal Jesús: A ex vanab' ex, max yal-laj e pucan e b'a yed' viñ eyetb'eyum. ¹¹ Palta tato ay junoc ix spuc sb'a yed' viñ yetb'eyum, yovalil scanñej ix ichñej ta'. Añej yed' viñ yetb'eyum ix chi' syal yic'lanxi sb'a junelxo. Añejtona', icha ex pax chi' ex vuc'tac ex, max yal-laj e pucan e b'a yed' ix eyetb'eyum.

¹² Ay pax juntzañ exxo, ay junxo ol valb'at d'ayex. Palta mañ schecnab'iloc Cajal Jesús juntzañ tic, yujto munil tzin naelta d'a yol vico'. Tato ay junoc viñ cuc'tac max och ix yetb'eyum creyenteal yed'oc, palta tato ay sgana ix tz'aj yed' viñ, max yal-laj spucan sb'a viñ yed' ix.

¹³ Añejtona', tato ay junoc ix canab' max och viñ yetb'eyum creyenteal yed'oc, palta tato sgana viñ syic' sb'a yed' ix, max yal-laj spucan sb'a ix yed' viñ. ¹⁴ Yujto a viñ yetb'eyum ix chi', vach'chom mañ creyenteoc viñ, ichato yic Dios yaj viñ yed' ix, yujto junñej yaj viñ yed' ix creyente chi'. Añejtona' icha pax chi' junoc ix mañ creyenteoc, ichato yic Dios yaj ix, yujto junñej yaj ix yed' viñ creyente chi'. Tato mañ yicoc Dios yaj eb', axo yuninal eb', comon animañej am yaj eb'. Palta maay, yic pax Dios yaj eb'. ¹⁵ Palta tato a jun mañ creyenteoc chi' sgana spucan sb'a yed' jun creyente chi', spucocab' sb'a eb'. Tato icha chi', axo jun creyente chi', libre tz'ajcani. Max mulanlaj d'a icha chi',

yujto sgana Dios to junc'olalñej tzoñ aji. ¹⁶ Yujto a ex vanab' ex, mañ eyojtacoc tato ol colchajel viñ eyetb'eyum chi', yujñej eyic'lan e b'a yed' viñ. Añejtona' ex vuc'tac ex ay eyetb'eyum, mañ eyojtacoc tato ol colchajel ix eyetb'eyum chi', yujñej eyic'lan e b'a yed' ix.

¹⁷ Junjun oñ, a tas cajcan yuj Cajal Jesús ayic ix oñ yavtanoch Dios yicoc, tzoñ canñej ichñej ta'. Icha chi' svutej pax valan d'a eb' creyente d'a junjun iglesia. ¹⁸ Yuj chi', tato ayex chab'ilxo jun yechel circuncisión d'a e nivanil ayic ix ex yavtanoch Dios yicoc, max yal e c'ub'aneli to chab'ilxo jun chi' eyuuj. Añejtona', tato ayex mañ chab'iloc jun yechel chi' eyuuj, ayic ix ex yavtanoch yicoc, maxtzac yal-laj e chaan ticnaic. ¹⁹ Taxoñej chab'il jun yechel circuncisión chi' cuuj, mato maay, malaj yelc'ochi. Palta ay val junxo te nivan yelc'ochi to sco c'anab'ajej icha sgana Dios. ²⁰ Más vach' tzoñ can junjun oñ ichataxon caji, ayic ix oñ yavtanoch Dios yicoc. ²¹ Tato ay ex, ayex och checab'vumal ayic ix ex yavtanoch Dios yicoc, mañ ex och ilc'olal. Palta tato syal e colanelta e b'a d'a yol sc'ab' viñ tzeyac' servil chi', más vach' tzeyac' eyipe colanelta e b'a. ²² Yujto a mach ayoch checab'vumal ayic tz'avtajoch yicoc Cajal Jesús, vach'chom manto libreoc yelta b'aj smunlaj chi', palta libre yic'jielta d'a yol sc'ab' chucal yuj Cajal Jesús. Palta axo mach yic sb'a ayic tz'avtajoch yicoc Cristo chi', a ticnaic checab' yaj d'a Cristo. ²³ A oñ tic, manb'il oñxo yuj Dios. Yuj chi', maxtzac yal co choñan co b'a d'a eb' anima yic tzoñ can d'a yalañ smandar eb' d'a junelñej. ²⁴ Yuj chi', ex

vuc'tac ex vanab', a d'a yichañ Dios, vach' tzoñ can junjun oñ ichataxon caji, ayic ix oñ yavtanoch yicoc.

²⁵ A ex manto och eyetb'eyum, malaj junoc schecnab'il Cajal Jesús ol valb'at d'ayex. A tas ol valb'at tic d'ayex, munil tzin na d'a yol vico'. Palta a tas svala', ochocab' yopisio eyuuj, yujto ix oc' sc'ool Dios d'ayin, ix yac'an vopisio tic. ²⁶ Yuj juntzañ yaelal van sja d'a quib'añ tic, tzin na'a to vach' tzoñ can junjun oñ ichataxon caji. ²⁷ Yuj chi', a ex ayxo ix eyetb'eyum, mañ e say tas tzeyutej e pucan e b'a. A exxo mantalaj ix eyetb'eyum, vach' ama tato max e say eb' ix. ²⁸ Palta tato ayex tzeyac'och ix eyetb'eyum, mañ muloclaj. Yed' ex pax cob'estac ex, mañ muloclaj tato tzeyac'och viñ eyetb'eyum. Palta a eb' tz'och yetb'eyum, más ol yil syaelal eb' d'a yolyib'añq'uinal tic. Yuj chi' svalb'at juntzañ tic d'ayex, yujto in gana max ja juntzañ yaelal tic d'a eyib'añ.

²⁹ Ex vuc'tac ex vanab', a junxo tic sval d'ayex: A tiempo jab'xoñej ticnaic, yuj chi', a eb' viñ ay ix yetb'eyum, max yal-laj añej d'a ix yetb'eyum eb' viñ chi' syac'och spensar. ³⁰ A eb' scusi, max yal-laj añej jun scuselal eb' chi' sna'a. Yed' eb' stzalaji, max yal-laj añej jun stzalajc'olal eb' chi' sna'a. Yed' eb' smanvaji, mañocñejocab' ta' syac'och spensar eb'. ³¹ Añejtona' eb' syamc'ab'an juntzañ tas ay d'a yolyib'añq'uinal tic, max yal-laj añej d'a juntzañ chi' syac'och spensar eb', yujto a jun yolyib'añq'uinal squil tic, vanxo slajvi eq'ui.

³² In gana to max ex och ilc'olal. A viñ quelemto, añej d'a juntzañ tas stzalaj Cajal Jesús yed'oc,

añej ta' syac'och spensar viñ. ³³ Axo viñ ayxo ix yetb'eyum, a val tas ay d'a yolyib'añq'uinal tic sna viñ. Yujto sna viñ tas syutej yac'an tzalajb'oc sc'ool ix yetb'eyum chi'. ³⁴ Yuj chi' chab' tz'aj spensar viñ. Añejtona', mañ lajanoc ix ayxo viñ yetb'eyum yed' ix cob'esto. Yujto a ix cob'es chi', añej d'a juntzañ tas stzalaj Cajal Jesús yed'oc, a sna ix, yujto syac' val snivanil ix yicoc Dios yed' spensar. Axo ix ayxo viñ yetb'eyum, a val tas ay d'a yolyib'añq'uinal tic snaub'tañej ix, yujto sna ix tas syutej yac'an servil viñ yetb'eyum ix chi'.

³⁵ Svalb'at juntzañ tic d'ayex, palta mañ yujoc ex in cachanoch vaan svalanb'ati. Palta svalb'ati yic vach' tzeyutej e b'a. Yujto in gana tze c'anab'ajej tas sgana Cajal Jesús, tzeyac'anpax servil d'a smasanil e c'ool.

³⁶ A ticnaic svalb'at d'ayex a ex mamab'il ex, yujto ay ex ay eb' ix eyisil stiempoalxo yoch viñ yetb'eyum. Tato tze na'a to vach' tz'och yetb'eyum eb' ix, tato tzeyila' to ay smay scan eb' ix, ujocab' icha e gana. Ochocab' yetb'eyum eb' ix, yujto a jun chi', mañ muloclaj. ³⁷ Palta tecan ayex ay eb' ix eyisil mañ yovaliloc tz'och yetb'eyum. Libre eyaj e c'ulan icha e gana. Tato tec'an tzeyutej e b'a e naan yuj eb' ix eyisil max e cha ochlaj yetb'eyum chi', vach' ton tze c'ulej. ³⁸ Yuj chi', a eb' tz'ac'anoch yetb'eyum eb' ix yisil, vach' ton sc'ulej eb'. Axo eb' max ac'anoch yetb'eyum eb' ix, más vach' sc'ulej eb'.

³⁹ A junoc ix ix ay viñ yetb'eyum, yacb'an pitzanto viñ, ichato tzec'b'il ix yed' viñ yuj sleyal Dios. Axo tato scham viñ jun, libre tz'ajxican ix. Syal yic'lan sb'a ix yed' junocxo viñ b'aj scan sgana

ix, añej tato creyente viñ. ⁴⁰ Palta tzin na a in tic, más vach' yic ix tato maxtzac yic' junocxo viñ vinac ix. Tzin na'a to a Yespíritu Dios ayoch ved'oc svalan juntzañ tic.

8

A juntzañ silab' tz'ac'ji d'a juntzañ comon dios

¹ A ticnaic, sval yuj juntzañ tas tz'ac'ji silab'il d'a juntzañ comon dios, slajvi chi' schiji paxi. Yel toni, cojtac co masanil to malaj vach' yoch juntzañ comon dios chi', palta tato añej d'a tas cojtac chi' scac'och co pensar, squic'chaañ co b'a yuuj. Axo tato sco xajanej eb' yicxo Dios syic' stec'anil eb' cuuj. ² A eb' jelan snaani, palta max c'ochlaj ijan snaan eb' icha sgana Dios. ³ Palta a eb' xajanab'il Dios yuuj, ojtacab'il pax eb' yuj Dios chi'.

⁴ A ticnaic ol val yuj juntzañ tas schiji ayic toxo ix altajoch d'a juntzañ comon dios. A juntzañ comon dios chi', cojtac to malaj jab'oc vach' yoch d'a yolyib'añq'uinal tic, yujto junñej Dios ay, malaj chavañ oxvañoc. ⁵ Ay juntzañ comon dios, tz'ec' d'a satchaañ yed' d'a yolyib'añq'uinal tic. Yujto a eb' anima, mañ jantacoc juntzañ tas syac'och eb' sdiosaloc, yajaliloc. ⁶ Palta a oñxo tic, junñej co Diosal, aton co Mam. A co Mam chi', aton b'ojinac masanil tasi. A b'ojinac oñ paxi, yic vach' sco ch'oxel svach'il. Junñej pax Cajal, aton Jesucristo. Yuuj ayec' masanil tasi. Yuuj ayoñ pax ec' a oñ tic.

⁷ Palta mañ masaniloc eb' yicxo Dios snachajel juntzañ tic yuuj. Ay eb' c'ajanto yed' juntzañ comon dios chi'. Yuj chi', ayic schi'an chib'ej eb',

yicñej juntzañ comon dios chi' snaan eb'. Yujto a jun spensar eb' tz'ac'an cuenta chi', manto tec'anoc. Yuj chi' tz'ixtax spensar eb' ayic schi'an juntzañ chib'ej chi' eb'. ⁸ Palta a juntzañ tas sco chi'a, max oñ sch'olb'itejlaj Dios yuuj. Man toc yujto sco chi'a más vach' oñ, añejtona', tato max co chi'a, mañ oñ chucocljaj. ⁹ Vach'chom libre co chi'an masanil tasi, palta ay smay cuuj sjuviel eb' manta stec'anil. Yuj chi' yovalil squil val co b'a. ¹⁰ A exxo snachajel eyuuj to mañ chucocljaj schiji juntzañ chi', palta ay eb' manto tec'c'aj val, manto yojtacoc jun tic eb'. Q'uinaloc syil eb' to tzex em c'ojan vael b'aj ay juntzañ syaloch eb' anima sdiosaloc. Tato icha chi', tze montejb'at spensar eb', axo schi'an pax eb' juntzañ silab' tz'ac'ji yicoc juntzañ comon dios chi'. ¹¹ Tato icha chi' tzeyutej e b'a, sjuviel eb' manta stec'anil chi' eyuuj. Palta ina to yuj eb' ix champax Cristo. ¹² Yuj chi', a eb' mantalaj stec'anil chi', tato eyuuj tz'ixtaxel spensar eb', a d'a Cristo tz'och e mul. ¹³ Yuj chi', q'uinaloc ay junoc mach tz'ixtax spensar yuj junoc tas tzin chi'a, tato icha chi', más vach' maxtzac in chi juntzañ chib'ej chi', yic vach' malaj junoc eb' sjuviel vuuj.

9

A tas smoj schaan eb' schecab' Jesucristo

¹ A in tic, val yel schecab' in Jesucristo. Vilnac Cajal Jesús chi', yuj chi' ay val valan vic icha eb' schecab' smasanil. A exxo, ochnac ex creyenteal yuj in munlajel d'a yic Cajal Jesús. ² Vach'chom ay eb' tz'alani to mañ in schecab'oc Cristo, palta a

ex tic eyojtac to schecab' vaji. Ch'oxnab'il eyaji to schecab' in, yujto vuuj eyac'nacoch Cajal Jesús chi' d'a e c'ool.

³ Ay eb' tz'alan chucal d'a in patictac. Palta icha tic svutej valanxi spac d'a eb'. ⁴ A in tic, ay valan vic in chaan tas tzin va yed' tas svuq'uej. ⁵ Q'uinaloc ay junoc ix canab' svic'laj in b'a yed'oc ticnaic, ay valan vic vic'an b'eyec' ix ved'oc. Yujto icha chi' syutej sb'a viñaj Pedro yed' juntzañxo eb' schecab' Cajal Jesús yed' pax eb' yuc'tac Cajal Jesús chi'. ⁶ ¿Tom max yal vactancan in munlajel yed' viñaj Bernabé tic tze na'a? ¿Tom añej juntzañxo eb' schecab' chi' ay yalan yic e naani? ⁷ Ina eb' soldado, ¿tom ay eb' añeja' sayan sgasto? Yed' eb' tz'avan junoc tasi, yovalil sva eb' yeluli. Añejtona', icha chi' pax eb' tañvum noc', ay yalan yic eb' yuc'an yal yim noc'. ⁸ Palta a juntzañ svalb'at tic d'ayex, mañocraj eb' anima ay spensar. A d'a ley Moisés, ata' yalnaccan juntzañ tic Dios. ⁹ Añeja' d'a jun ley chi' tz'ib'ab'ilcan junxo tz'alan icha tic: Mañ eyac'och spail sti' noc' vacax ayic stec'vi trigo noc', xchi. Mañocřej yuj noc' vacax chi' yalnaccan juntzañ chi' Dios, ¹⁰ palta cuuj paxi. A jun ley chi' tz'ib'ab'ilcani, yic snachajel cuuj. Yujto a eb' d'ocum luum yed' eb' tec'um trigo, ayic smunlaj eb', syac' val och eb' yipoc sc'ool to ol sva eb' yeluli. Icha eb' smunlaj chi', icha chi' caj pax a oñ schecab' oñ Cristo tic. ¹¹ Ayic quec'nac d'a e cal, ichato ay tas ec' cavejnaccan d'ayex. A jun chi', yic Dios. Yuj chi', ¿tom mañ smojoc sco cha co gasto d'ayex, syalelc'ochi aton stojol co munlajel chi'? ¹² Ay pax juntzañxo eb' ay yalan yic schaan yic d'ayex. Yuj chi' a oñ tic, yelxo val ec'al ay calan

quic d'ayex.

Vach'chom ay calan quic d'ayex, palta manta juneloc sco c'an co gasto d'ayex. Scac' val techaj smasanil, yic vach' nivan yelc'och yab'ixal Cristo d'a b'ajtac tzoñ ec' caleli. ¹³ Eyojtacxo, a eb' smunlaj d'a stemplo Dios, a d'a spatic smunlajel eb' chi' scha tas sva'a. Yujto a eb' ay yopisio sñusantz'a juntzañ silab', syal schi'an schib'ejal noc' noc' sñusjitz'a silab'il chi' eb'. ¹⁴ Añejtona', icha chi' yaj eb' tz'ec' yalel vach' ab'ix yic colnab'il. Yujto yalnaccan Cajal Jesús to yovalil scha sgasto eb' d'a spatic b'aj smunlaj chi'. ¹⁵ A in tic, vach'chom ay valan vic in chaan vic yed' eb', palta mantalaj juneloc tzin c'ana'. Toñej svalb'at juntzañ tic d'ayex, mañ yujoc to tzin c'an in gasto d'ayex tzin tz'ib'anb'at juntzañ tic. Tzin na'a, más am vach' tzin chami, d'a yichañ to tzin c'an in gasto d'ayex. Yuj jun tic ay valan vic in tzalaj d'a yichañ Dios. Malaj mach syal yic'anec' jun in tzalajc'olal tic.

¹⁶ A in tic, vach'chom tzin ec' valel vach' ab'ix yic colnab'il, palta mañ yujoc chi' syal vic'ancharañ in b'a, yujto yovalil tzin ec' valeli. Te ob'iltac in, tato max in ec' valel jun vach' ab'ix tic. ¹⁷ Q'uinaloc tato in munlajel yaji, yovalil am tzin cha in tojol. Palta svaleli yujto vib'añ yaj valaneli. Yujto a Dios ac'jinac jun vopisio tic. ¹⁸ Yuj chi', a jun spac van in chaan ticnaic, aton tzalajc'olal yujto ix in ec' valel vach' ab'ix d'a nab'añej. Yuj chi' vach'chom ay valan vic in c'anan in gasto d'a spatic vopisio tic, palta malaj tas tzin c'ana'.

¹⁹ Vach'chom malaj yalan yic anima d'ayin, palta svac'och in b'a vac'an servil eb' smasanil,

yic vach' tzijtum eb' ol in montejojch yicoc Cristo. ²⁰ Ayic ay in ec' d'a scal eb' vetisraelal, icha sb'eyb'al eb', icha pax chi' svutej in b'eyb'al, yic ay eb' tzin montejojchi. A eb' chi', ay val och spensar eb' d'a ley Moisés. Yuj chi', ayic ay in ec' yed' eb', vach'chom mañ ayoc och in pensar d'a jun ley chi' yed' eb', palta tzin c'anab'ajej, yic tzin montejojch eb'. ²¹ Axo yic ay in ec' d'a scal eb' mañ israeloc, aton eb' max yac'och spensar d'a jun ley chi', lajan svutej in pensar yed' eb', yic ay eb' ol in montejojchi. Palta masanil tiempo, yovalil tzin c'anab'ajej sley Dios, yujto ayoch in pensar d'a sley Cristo ticnaic. ²² Ayic ay in pax ec' d'a scal eb' manto tec'anoc, lajan svutej in b'a yed' eb'. Ichato manto in tec'anoc paxi, yic ay eb' tzin montejojchi. Yalñej mach eb' b'aj tzin eq'ui, lajanñej svutej in b'a yed' eb' smasanil, yic talaj icha chi' ay eb' ol colchajcanel vuuj. ²³ Jantacñej juntzañ tzin c'ulej tic, yuj vach' ab'ix yic colnab'il tzin c'ulej, yic ay pax svach'il ol in cha yuuj.

²⁴ Q'uinaloc tato ay eb' ayoch d'a junoc tajnel ticnaic, a carrera syac' eb'. Eyojtacxo, vach'chom syac' carrera chi' eb' smasanil, palta añej jun mach sb'ab'laj c'ochi, a jun chi' schaan spac. Yuj chi', ichocab' syutej sb'a eb' tz'ac'an carrera chi', yovalil icha chi' scutej co b'a d'a yic Cristo, sec yuj chi' ol co cha spac quic junjun oñ. ²⁵ A jantacñej eb' tz'och d'a jun tajnel chi', syil val sb'a eb' d'a masanil tas malaj svach'il. Icha chi' syutej sb'a eb', yujto añej yuj jun chi' scha spac eb'. Palta a

spac scha eb' chi', junñej rato tz'eq'ui.^{9.25} Axo pax spac quic ol co cha a oñ tic, malaj b'aq'uiñ ol lajvoc eloc. Yuj chi', yovalil squil val co b'a.²⁶ A inxo tic, icha junoc mach tz'ac'an carrera chi', syac' val yip yic syac' ganar, icha chi' svutej in b'a d'a yic Dios. Icha eb' stajni d'a mac'val, smac'vaj val eb' yic syac' ganar, icha chi' svutej in b'a a in tic.²⁷ Tzin cach pax och vaan in nivanil tic. Svil val in b'a sic'lab'il. Yujto vach'chom tzijtum eb' b'aj ix valel slolonel Dios, palta tato max vil in b'a, ay smay tzin paticajcaneli.

10

Max yal calan co b'a d'a juntzarñ comon dios

¹ Ex vuc'tac ex vanab', in gana tzeyojtaquejeli, tas ajnac eb' co mam quicham d'a peca' ayic yochnac tzac'an eb' yuj viñaj Moisés. Ec'nac eb' smasanil d'a yalañ jun asun, c'axpajnac pax ec' eb' smasanil d'a a' Chacchac Mar.² Ichato ac'jinac bautizar eb' yuj jun asun chi' yed' pax d'a a' mar chi'. Ichato ac'jinac och eb' yicoc viñaj Moisés d'a jun tiempoal chi'.³ Jun lajan svanac eb' jun tas yac'naccot Dios d'a satchaañ.⁴ Añejtona', masanil eb' uc'annac pax jun a a' yac'naccot Dios, aton jun a' elnaccot d'a sat jun q'uen tenam. A jun q'uen tenam chi', sch'oxnab'il Cristo yaj q'ueen.⁵ Vach'chom icha chi' ajnac eb', palta añeja' tzijtum eb' malaj svach'il spensar d'a yichañ Dios. Yuj chi', sacleminac ajnaccanb'at snivanil eb' d'a jun taquirñ luum b'aj ec'nac eb' chi'.

9.25 **9:25** A tas syic' anima d'a tajnel d'a peca', corona xilte', yuj chi' elañchamel stacjieli.

⁶ A juntzañ tas janac d'a yib'añ eb' chi', ch'oxnab'il yaj d'ayoñ yic max co nib'ejoch juntzañ chucal icha yutejnac eb' snib'anochi. ⁷ Yuj chi', max yal calan co b'a d'a juntzañ comon dios, icha yutejnac sb'a juntzañ eb' d'a scal eb' chi'. A Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcani, a tz'alan yuj eb' icha tic: Ix em c'ojjab' eb' choñab' smasanil, ix va eb', ix yuc'an a' eb'. Ix lajvi chi', ix q'ue b'ulnaj eb' scharialvi yed' sc'ulan chucal d'a yichañ sdiosal chi', xchicani. ⁸ Max yal quem d'a ajmulal. Yujto icha chi' yutejnac sb'a juntzañ eb' d'a scal eb' chi'. Yuj jun chi', 23 mil eb' chamnac d'a jun c'u. ⁹ Max yal cac'an proval Cajal Jesús yic squila' tato syac' nivanc'olal. Yujto icha chi' yutejnac sb'a juntzañ eb' d'a scal eb' chi', yuj chi' lajvinac el eb' yuj juntzañ noc' chan. ¹⁰ Max yal calan specal Cajal Jesús chi'. Yujto ay eb' aljinac specal, yuj chi' lajvinac el eb' yuj jun ángel ay yopisio smilancham anima.

¹¹ Masanil juntzañ tas janac d'a yib'añ eb' co mam quicham chi', ch'oxnab'il yaj d'ayoñ. Tz'ib'ab'ilcan juntzañ chi' d'a Slolonel Dios yic scojtaquejeli to ay smay yoch co mul, yujto a oñ tic, ay oñxo ec' d'a slajvub' tiempoal. ¹² Yuj chi', a mach snaani to te tec'anxo, yovalil syil val sb'a, yujto ay smay sjuveli. ¹³ Jantacñej juntzañ proval sja d'a quib'añ, lajanñej yed' juntzañ sja d'a yib'añ eb' anima smasanil. Palta a Dios tz'elrñejc'och tas syala'. Max scha oñ yac' proval junoc tas max techaj cuuj. Ayic sja junjun proval chi', a tz'ac'an tas scutej co colan co b'a d'ay, yic vach' stechaj cuuj.

¹⁴ Yuj chi', ex xajanab'il vuuj, mañ eyal e b'a d'a

juntzañ comon dios. ¹⁵ Svalb'at juntzañ tic d'ayex, yujto jelan exxo. Tze cham naej val sic'lab'il tato yel svala'. ¹⁶ A jun vaso yic Cajal Jesús, jun scac' yuj diosal yuuj, a sch'oxani to ay calan quic yed' schiq'uil Cristo. Añejtona' jun pan spucjiec' d'a co cal, a sch'oxan paxi to ay calan quic d'a snivanil. ¹⁷ Vach'chom tzijtum oñ, junñej pan sco va co masanil. Yuj chi', icha jun pan junñej chi', junñej pax nivanil tzoñ aj co masanil, vach'chom tzijtum oñ. ¹⁸ Tze na jab'oc ved'oc tas yutejnac sb'a eb' vetisraelal. A eb' schi'an juntzañ silab' sñusji d'a yib'añ altar, ay yalan yic eb' yed' Dios, yujto a' ay yic jun altar chi'. ¹⁹ Mantoc svala' to ay yelc'och juntzañ comon dios. Añejtona' pax juntzañ tas tz'ac'ji silab'il d'ay, mañ toc svala' to ay yelc'ochi. ²⁰ Palta a jun sval tic, aton yic syac'an juntzañ silab' chi' eb' mañ israeloc, mañoc d'a Dios syac' eb'. A d'a eb' enemigo, ata' syac' juntzañ silab' chi' eb'. Palta malaj in gana ay eyalan eyic yed' eb' enemigo chi'. ²¹ Max yal co comon uc'lab'an jun vaso yic Cajal Jesús, slajvi chi' scuc'lab'anxi jun yic eb' enemigo chi'. Añejtona', max yal co comon vaan jun pan tz'ac'ji d'ayoñ d'a smexa Cajal Jesús, slajvi chi' sco vaan juntzañ tas tz'ac'ji d'a smexa eb' enemigo chi'. ²² ¿Tom co gana sco tzuntzejcot yoval sc'ool Cajal Jesús chi' d'a quib'añ? ¿Tom a e naani to ec'al co poder d'a yichañ?

Max yal cac'an ixtaxel spensar junocxo

²³ Tecan ayex tzeyal icha tic: Libre co c'ulan masanil tasi. Yel toni, palta mañ smojoc sco c'ulej smasanil. Yel toni, syalñej co c'ulan juntzañ chi' smasanil, palta mañ masaniloc juntzañ chi'

tz'ac'an co tec'anil. ²⁴ Junjun ori, max yal cac'an co gana d'a yol quico'. Yovalil sco say tas scutej cac'an stec'anil juntzañixo eb'.

²⁵ Axo ticnaic, yalñej tas chib'ejal schoñji b'aj schoñji noc' chib'ej, syalñej e manan noc' e chi'a. Mañ e c'anb'ej b'aj scot noc', yic vach' axo jun tz'ac'an mandar e pensar, max ixtax el yuuj. ²⁶ Yujto a yolyib'añq'uinal tic yed' masanil tas ay d'ay, yicñej Cajal Jesús yaj smasanil.

²⁷ Q'uinaloc ay eb' mañ creyenteoc tzex avtanb'at vael d'a spat. Tato e gana tzex b'ati, syalñej e chi'an masanil tas syac' eb' d'ayex. Mañ e c'anb'ej d'a eb' b'aj ix cot juntzañ syac' eb' chi' d'ayex, yic vach' axo jun tz'ac'an mandar e pensar, max juviel yuuj. ²⁸ Palta tato ay junoc mach tz'alan d'ayex: A jun chib'ej syac' viñ tic, ix ac'ji silab'il d'a juntzañ comon dios, ta xchi d'ayex, mañ e chi'a. Yujto a jun tz'alan d'ayex chi', ay smay, talaj sjuviel jun tz'ac'an mandar spensar eyuuj. ²⁹ Svalb'at juntzañ tic d'ayex, yic mañ eyuujoc sjuviel spensar eb' mantalaj stec'anil. Mañ yujoc jun tz'ac'an mandar e pensar chi', svalb'at juntzañ tic d'ayex.

Palta tecan ayex tzeyal icha tic: A ori tic syalñej co chi'an masanil tasi. Yuj chi', ¿tas yuj tzoñ yalub'tañej juntzañixo eb' xiv schi'an noc' chib'ej chi'? ³⁰ Tato scac' yuj diosal d'a Dios yuj noc' chib'ej chi', sco chi'an noc', malaj mach syal yalan chucal d'a co patic, tecan xe chi. Tecan ayex icha chi' tze na ticnaic. ³¹ Palta svalb'at d'ayex, vach'chom tzoñ va'i, ma scuq'uej junoc tasi, yalñejocab' tas sco c'ulej, co c'ulejocab'i yic squic'anchari Dios. ³² Vach'chom eb' israel, ma eb' mañ israeloc, max yal cac'an juvoquel spensar eb'. Añejtona' eb'

yiglesia Dios, max yal cac'an juvoquel spensar eb'.
³³ A inxo tic, yuj jantacñej tas tzin c'ulej, svac'lej vac'an stzalajc'olal eb' anima smasanil. Maritoc munil tzin sayec' in vach'il d'a yol vico', palta tzin say yic juntzañxo anima, yic vach' ta icha chi' ol colchajel eb'.

11

¹ Yuj chi', icha svutej in b'a in c'anab'ajan tas yutejnac sb'a Cristo, ichocab' chi' tzeyutej e b'a.

A tas smoj syutej sb'a eb' ix ix d'a culto

² Ex vuc'tac ex vanab', tzex val vach'il, yujto masanil tiempo tzin e nacoti, yujto van e c'anab'ajan pax juntzañ c'ayb'ub'al valnaccan d'ayex. ³ Palta in gana tzeyojtaquejeli to a Cristo Yajal yaj d'a junjun eb' viñ vinac, ichato sjolomal yaj d'a eb' viñ. Axo viñ yetb'eyum junjun eb' ix ix, a viñ yajal yaj d'a eb' ix, icha yaj Dios, yujto A' Yajal yaj d'a Cristo. ⁴ A junoc viñ vinac, ayic slesalvi viñ, mato ayic syalanel slolonel Dios viñ, tato ayq'ue junoc tas d'a sjolom viñ, syac' q'uixvelal sjolom viñ chi'. ⁵ Axo eb' ix ix, tato malaj jab'oc sc'ox eb' ix ayq'uei, ayic slesalvi eb' ix, mato ayic syalanel slolonel Dios eb' ix, syac' q'uixvelal sjolom eb' ix chi'.^{11.5} Ichato joxb'ilel sjolom eb' ix chi'. ⁶ Tato ay eb' ix max yal sc'ool syac'q'ue sc'ox, vach' joxchajocab' el xil sjolom eb' ix chi'. Axo tato sq'uixvi eb' ix sjoxhajel xil sjolom chi', yac'ocab' q'ue sc'ox eb' ix. ⁷ A oñ vinac

^{11.5} **11:5** A d'a scal eb' griego, a sb'eyb'al eb' ix ix vach' sb'eyb'al, smusej sat eb' ix yed' jun macañ c'apac stziquiqui. Q'uinaloc tato max smusej sat eb' ix creyente, chuc am tz'alji d'a evangelio yuj eb' ix.

oñi, mañ smojoc scac'q'ue co c'ox, yujto ichato yechel Dios caji, sco ch'oxanel svach'il. Axo eb' ix ix tzoñ ch'oxanel a oñi vinac oñi tic. ⁸ Yujto ayic sb'oannac jun viñ b'ab'el vinac Dios, mañoc d'a ix ix elnaccot viñ, palta a ix ix chi', a d'a viñ elnaccot ix. ⁹ A ix ix chi', b'ob'il ix yuj svach'il viñ vinac. Mañ yujoc svach'il ix b'ob'il viñ vinac chi'. ¹⁰ Yuj chi', smoj syac'q'ue sc'ox eb' ix. Icha chi' tz'aj sch'oxanel eb' ix to ayoch eb' ix d'a yalañ smandar viñ yetb'eyum. Smoj ton icha chi' syutej sb'a eb' ix, yujto q'uelanoch eb' ángel d'ayoñi. ¹¹ Palta a d'a yichañ Cajal Jesús, mañocñejlaj viñ vinac ay yelc'ochi, mañocñejpaxlaj ix ix ay yelc'ochi. ¹² Yel toni, a d'a viñ vinac chi' elnaccot ix b'ab'el ix. Axo ticnaic, a d'a eb' ix tzoñ pitzvielta. Palta co masanil a Dios b'ojinac oñi.

¹³ A exxo, naec ved'oc, ¿tom smoj slesalvi junoc ix ix d'a Dios ayic malaj sc'ox ix? ¹⁴ Ina yojtac anima smasanil, tato a oñi vinac oñi tic nivac xil co jolom icha junoc ix ix, tzoñ q'uixvi. ¹⁵ Axo eb' ix ix, tato nivac xil sjolom eb' ix, vach' yilji eb' ix yuuj. A yopisio xil sjolom eb' ix chi', a sch'oxani to smoj syac'q'ue sc'ox eb' ix. ¹⁶ Tato ayex mach ex scot eyoval d'a jun c'ayb'ub'al tic, yovalil snachajel eyuuj to a oñi tic, toxon max co cha junocxo ch'oc b'eyb'al. Añejtona', icha pax chi' yaj eb' creyente d'a junjun yiglesia Dios, max scha junocxo ch'oc b'eyb'al eb'.

A eb' mañ vach'oc syutej sb'a d'a Santa Cena

¹⁷ Ay juntzañxo tas ol valb'at d'ayex. Palta maxto yal ex valan vach'il, yujto ayex ayto e pal-tail. Yujto ayic tze molb'an e b'a ta', malaj jab'oc

svach'il tze cha'a. Toñej tzex juviel yuuj. ¹⁸ Yuj chi' a jun tic ol in b'ab'laj alejb'at d'ayex. Svab'i to a b'aj tze molb'ej e b'a d'a e culto, mañ lajanoc tas tze na'a. Palta a tz'aj in naani to yel juntzañ svab' chi'. ¹⁹ Tecan yovalil ay pojlabj'ail d'a e cal, yic scheclajelta mach eb' nivan yelc'och d'a e cal chi'. ²⁰ Yuj chi', ayic tze molb'an e b'a, mañ yicoc Cajal Jesús jun cena tze va chi'.^{11.20} ²¹ Yujto ayic van sc'och yorail jun cena chi', toñej tze comon yamejoch e vaan eyic d'a elañchamel junjun ex. Yuj chi' ayex maxtzac e cha eyico', toñej ste och e vejel. Ay ex pax tzex och uc'umañil yuuj. ²² ¿Tom malaj e pat junjun ex b'aj syal e va'i, tzeyuc'an a'? ¿Tom e gana tzeyac' q'uixvelal junoc mach meb'a'? Ayic tze c'ulan juntzañ chi', tze patiquejel eb', palta yiglesia pax Dios eb' eyed'oc. ¿Tas tze na'a? ¿Tom ol yal valan e vach'il yuj juntzañ tze c'ulej chi'? Maay, max yal-laj.

A Santa Cena

(Mt 26.26-29; Mr 14.22-25; Lc 22.14-20)

²³ A juntzañ c'ayb'ub'al yic cena valnaccan d'ayex, a Cajal Jesús ac'jinaccan vojtaquejeli. Aton juntzañ chi' ol valxib'at d'ayex: D'a jun ac'val ix ac'jioch Cajal Jesús chi' d'a yol sc'ab' eb' ix milani. Ayic manto yamchaji, ix yic'ancharañ ixim pan. ²⁴ Ix lajvi yac'an yuj diosal yuj ixim, ix spojanb'at ixim pan chi'. Ix yalan d'a eb' sc'ayb'um: Vaañec. A jun tic, aton in nivanil ol yab' syail eyuuj. Ayic tze c'ulan jun tic, tzin e nacoti, xchi. ²⁵ Añejtona'

11.20 **11:20** A d'a peca', tz'em lean eb' creyente vael d'a tzalajc'olal sb'ab'elal, ichato chi' svaan Santa Cena eb'. Aton jun vael chi' syal viñaj Pablo d'a eb' to chuc syutej eb'.

icha chi' ix yutej yic'anchaañ jun vaso ayic ix lajvi sva eb', ix yalan d'a eb': A tas ay d'a yol jun vaso tic, a sch'oxan junxo strato Dios. Yuj in chiq'uul, ol elc'och jun strato tic. Ayic tzeyuc'an jun tic d'a juntac el, icha tic ol eyutoc, yic ol in e nacoti, xchi Jesucristo chi'.^{11.25} ²⁶ A juntac el sco va jun pan tic, ayic scuc'lab'an pax jun vaso tic, syalelc'ochi to van calanxiel schamel Cajal Jesús. Ichañej chi' ol co c'uloc masanto ol jaxoc.

A tas scutej co b'a d'a Santa Cena

²⁷ Yuj chi', tato ay mach malaj yelc'och d'ay ayic svaan jun pan tic, ayic syuc'lab'an pax jun vaso tic, tz'och smul d'a snivanil Cajal Jesús yed' d'a schiq'uul. ²⁸ Yuj chi', yovalil sco cham naej junjun oñ tas caji, ayic mantzac co va jun pan tic yed' yic scuc'lab'an jun vaso tic. ²⁹ Yujto ayic sco vaani, scuc'ani, tato max cham val co naan snivanil Cajal Jesús, squic'cot yaelal d'a quib'añ. ³⁰ Yuj juntzañ tic, tzijtum eb' spenaayax d'a e cal, ay eb' tz'ontac, ay pax eb' schami. ³¹ Palta tato sco ch'olb'itej tas caj junjun oñ, a Cajal Jesús mañixo yovaliloc tzoñ sch'olb'itej. ³² Ayic tzoñ sch'olb'itan Cajal Jesús chi', syac'och co yaelal, yic vach' max oñ b'atcan d'a junxo nivan yaelal yed' eb' yic yolyib'añq'uinal tic.

³³ Yuj chi', ex vuc'tac ex vanab', ayic tze molb'an e b'a yuj jun cena tic, slaj e tañvej e b'a, yic molanñej tzex va e masanil. ³⁴ Tato ayex mach ex ay e vejel, yovalil tzex cham vacan d'a e pat, yic icha chi' vach' ol eyutoc e b'a ayic tze molb'an e b'a ta'. Axo Dios, mañ ol yac'cotlaj eyaelal. Axo

11.25 **11:25** Il nota d'a Mateo 26.28.

juntzañxo tas tzato yac' palta d'ayex, ol to in b'o yaji ayic ol in c'och d'ayex ta'.

12

A tas tz'ac'ji co c'ulej yuj Yespíritu Dios

¹ Ex vuc'tac ex vanab', in gana snachajel eyuuj tastac juntzañ opisio syac' Yespíritu Dios d'ayoñ junjun oñ. ² Eyojtacxo to ayic manto ex och creyenteal, ix ex ic'jib'at d'a juntzañ ix eyaloch e diosaloc. Tzex b'at tic, tzex b'at tic e sayan ec' juntzañ max yal-laj slolon chi'. ³ Yuj chi', in gana tzeyojtaquejel juntzañxo tic. Tato ay junoc mach tz'alani: Cotocab' yoval sc'ool Dios d'a yib'añ Jesús, tato xchi, a jun chi', mañ ayoc och Yespíritu Dios yed'oc syalani. Tato ay junoc mach tz'alani: A Jesús, Vajal, tato xchi, axoñej yuj Yespíritu Dios syal yalan icha chi'.

⁴ A oñ tic, ch'occh'oc copisio sco cha junjun oñ, palta junñej mach tz'ac'an d'ayoñ, aton Yespíritu Dios. ⁵ Ch'occh'oc scutej cac'an servil junjun oñ, palta junñej mach scac' servil co masanil, aton Cajal Jesús. ⁶ Añejtona', ch'occh'oc co munlajel junjun oñ, palta junñej Dios van smunlaj qued' co masanil. ⁷ A tz'ac'an junoc opisio d'ayoñ junjun oñ, yic sch'oxani to ayoch Yespíritu chi' qued'oc, yic co vach'iloc co masanil. ⁸ Yuj Yespíritu tic, ay eb' tz'ac'ji yal sjelanil Dios, ay pax eb' snachajel yuj sc'ayb'ani. ⁹ Yuj Yespíritu tic, ay pax eb' svach' aq'uejoch Dios d'a sc'ool. Yuuj paxi, ay eb' tz'ac'ji spoder yac'anxi b'oxoc sc'ool eb' penaay. ¹⁰ Ay eb' tz'ac'ji spoder sch'oxanel juntzañ milagro yuuj. Ay pax eb' tz'ac'ji yal slolonel Dios yuuj. Yuj

Yespíritu tic, ay eb' tz'ac'ji vojtaquejeli tato a' ayoch yed' junoc mach, mato a junoc enemigo ayoch yed'oc. Yuuj ay pax eb' tz'ac'ji lolon d'a juntzañ ch'occh'oc tial. Ay pax juntzañixo eb' tz'ac'ji alanel tas syalelc'och jun syal eb' chi'. ¹¹ Tzijtum val juntzañ tas tz'ac'ji co c'ulej, palta junñej Espiritu tz'ac'an co c'ulej. Ch'occh'oc tas syac' co c'ulej junjun oñ, ato syala' tas sgana d'ayoñ.

Ichato junñej nivanil caj co masanil

¹² A jun co nivanil tic, vach'chom tzijtum macañil yaji, palta junñej. Icha juntzañ tas ayoch d'a co nivanil tic, icha chi' cajoch d'a Cristo. Ichato snivanil Cristo caj co masanil. ¹³ Yujto co masanil, vach'chom israel oñ, mato maay, palta junñej caj co masanil. Vach'chom ayon och checab'oc d'a junoc anima, ma quic co b'a co ch'ocoj, palta junñej caji. Yujto ayic ix oñ ac'ji bautizar, junñej ix oñ ajcan yed' Cristo. Yujñej Yespíritu Dios, ichato junñej nivanil caji, yujto a ochnaccan d'ayoñ co masanil.

¹⁴ Ilec nab' co nivanil tic. Tzijtum macañil yaji, mañ junocñej. ¹⁵ Q'uinaloc a voc tz'alan ticnaic: A in tic, mañ in c'ab'oc, yuj chi' malaj voch d'a jun nivanil tic, tato xchi. Vach'chom syal icha chi', palta añeja' yic jun in nivanil tic. ¹⁶ Ma tato a jun in chiquin tic tz'alan ticnaic: A in tic, mañ in yol satoc, yuj chi' mañ in yicoc jun nivanil tic, tato xchi. Vach'chom syal icha chi', palta añeja' yic jun in nivanil tic. ¹⁷ Q'uinaloc a jun in nivanil tic, nab'a yol satñej yaji, tato icha chi', ¿tas svutej vab'ani? Q'uinaloc nab'a chiquinñej yaji, tato icha chi', ¿tas pax svutej in suc'lan junoc tasi? ¹⁸ Palta a Dios

ix b'oan junjun tas d'a co nivanil tic icha sgana. ¹⁹ Q'uinaloc a jun co nivanil tic, junñej tas ay d'ay, tato icha chi', mañ nivaniloc. ²⁰ Cojtac to tzijtum macañil yaj co nivanil tic, palta junñej yaji.

²¹ A yol co sat, max yal-laj yalan d'a co c'ab' to malaj yopisio yuuj. Añejtona' co jolom, max yal-laj yalan d'a coc to malaj yopisio yuuj. ²² Ay juntzañ yetb'eyum co nivanil tic, ichato malaj yopisio, palta aton juntzañ tic más ay yopisio cuuj. ²³ Yed' pax juntzañ yetb'eyum co nivanil tic, ichato malaj yelc'ochi, palta aton val juntzañ chi' más ay yelc'och d'ayoñ. A juntzañ mañ smojoc yilji, a' scac'och spichul. Icha chi' scutej co ch'oxani to ay yelc'och d'ayoñ. ²⁴ Axo juntzañ tas vach' yilji, mañ yovaliloc scac'och spichul. Icha chi' ix yutej Dios sb'oan co nivanil tic, sec yuj chi' a juntzañ malaj yelc'ochi, a juntzañ chi' nivan yelc'och d'ayoñ. ²⁵ Yuj chi' max yal-laj spojan sb'a co nivanil tic, yujto scol-laj sb'a junjun macañ. ²⁶ Q'uinaloc ay junoc syab' syail, añeja' syab' pax syail smasanil yed'oc. Tato ay pax junoc stzalaji, stzalaj smasanil yed'oc.

²⁷ Yuj chi' a oñ tic, ichato snivanil Cristo caji. Icha junjun macañ ay d'a snivanil chi', icha chi' cajoch co masanil d'ay. ²⁸ Yuj chi' ay oñ ix yac' copisio Dios d'a yiglesia. D'a sb'ab'elal, schecab' Cristo caji. Schab'il, tz'ac'ji copisio calanel slolonel Dios. Yoxil, ay oñ c'ayb'um oñ. Añejtona', ay oñ sco ch'oxel milagro. Ay oñ syal cac'an b'oxoc sc'ool eb' penaay. Ay oñ syal tzoñ colvaji. Ay oñ tzoñ cachvaji. Ay oñ pax tzoñ lolon d'a juntzañxo ch'oc tial. ²⁹ Palta mañ oñ schecab'oc Cristo co masanil. Mañ co masaniloc tz'ac'ji copisio calanel

slolonel Dios. Mañ oñ c'ayb'umoc co masanil. Max yal-laj co ch'oxan milagro co masanil. ³⁰ Mañ co masaniloc syal cac'an b'oxoc sc'ool eb' penaay. Mañ co masaniloc syal tzoñ lolon d'a juntzañ ch'occh'oc tial. Añejtona', mañ co masaniloc syal calani tas syalelc'och juntzañ ch'occh'oc tial chi'. ³¹ Yuj chi', tzeyac' eyip e sayan juntzañ opisio más nivan yelc'och syac' Dios. Palta ayto val junxo modo más vach' ol val d'ayex.

13

Sco xajanej co b'a

¹ Q'uinaloc tato te jelan oñ calan juntzañ ti' tz'alchaj d'a yolyib'añq'uinal tic yed' calan pax sti' eb' ángel, palta tato max co xajanej co b'a, lajan quelc'och icha junoc tañb'il, mato icha juntzañ pachquiltac son toñej stziñiljub'i. ² Vach'chom ac'b'il copisio calanel slolonel Dios, vach'chom snachajel masanil tas mantalaj mach ojtannac cuuj, taxoñej cojtac masanil tas d'a yolyib'añq'uinal tic, vach'chom scac' val och Dios d'a co c'ool, yic syal quic'anel junoc vitz d'a yed'tal, palta tato max co xajanej co b'a, te malaj jab'oc quelc'ochi. ³ Vach'chom sco siej masanil tas ay d'ayori d'a eb' meb'a', mato scac'och co b'a d'a yol sc'ab' chamel yic stz'ab'at co nivanil tic, palta tato max co xajanej co b'a, nab'añej squixtej co b'a, malaj jab'oc spac ol co cha'a.

⁴ Ol vala' tas scutej co b'a, tato yel sco xajanej co b'a: Te nivan scutej co c'ool d'a eb' quetanimail, sco ch'oxan pax co vach'c'olal d'a eb'. Max quiloch co c'ool d'a junocxo. Malaj b'aj squic'chañ co b'a,

malaj pax b'aj scac' ac'umtaquil. ⁵ Tato yel sco xajanej co b'a, malaj b'aj scac' q'uixvelal junocxo mach. Co gana mañoc oriñej ay calan quico'. Mañ utzinoc scutej co c'ool. Malaj b'aj sco na tas scutej co pacan co b'a d'a eb' quetanimail. ⁶ Max oriñ tzalaj yuj junoc chucal sc'ulej junoc anima. Añej val juntzañ yel tzoñ tzalaj yed'oc. ⁷ Tato yel sco xajanej co b'a, scac' techaj masanil tasi, scac'och d'a co c'ool to vach'ñej sc'ulej eb' quetanimail, scac'ñejoch eb' yipoc co c'ool. Yalñej tas junoc sja d'a quib'añ, tec'anñej scutej co b'a.

⁸ A jun b'aj sco xajanej co b'a tic, malaj b'aq'uiñ ol lajvoc. Ay jun tiempoal ol javoc, mañxo yovaliloc ay mach tz'ac'ji yopisio yuj Dios yalanel slolonel. A d'a jun tiempoal chi', mañxo yovaliloc ay mach slolon d'a juntzañ ch'occh'oc tial. Añejtona', mañxa yopisio co jelanil tic ta'. ⁹ A ticnaic manto tz'acanoc co jelanil. Añejtona', manto tz'acanoc scutej calanel slolonel Dios. ¹⁰ Palta ayic ol tz'acvoc smasanil, ato ta' ol lajvoc yopisio masanil juntzañ mañ tz'acanoc sco c'ulej tic.

¹¹ A in tic, ayic unin in, in lolon icha slolon eb' cotac unin. In nanac juntzañ tas icha sna eb' unin chi', yujto lajan in pensar yed' eb'. Axo ticnaic, icham vinac inxo, yuj chi' vactejnaccan in b'eyb'al yic vuninal chi'. Icha vaji ayic unin in chi', icha chi' caj co masanil, ¹² yujto a ticnaic, maxto nachajel val yic Dios cuuj. Ichato van quilan juntzañ tas d'a junoc nen tzaxo moymon quilani. Palta a d'a jun tiempoal ayic ol tz'acvoc masanil tas chi', sic'lab'il ol quil masanil. A ticnaic, manto tz'acvilaj cojtacanel yic Dios, palta a d'a jun tiempoal chi', ol

cojtaquejeli. Icha ix aj orñ yojtacanel Dios ticnaic, icha chi' ol aj cojtacanel smasanil ta'. ¹³ A ticnaic, scac'och Dios d'a co c'ool, scac'anpax och yipoc co c'ool. Sco xajanej Dios yed' eb' quetanimail. A oxe' sco c'ulej tic, ay yopisio d'a masanil tiempo. Palta ay junxo ec'al d'a yichañ chab' tic, aton co xajanan Dios yed' eb' quetanimail.

14

Juntzañ ch'occh'oc tial

¹ Tzeyac' val eyip e xajanan e b'a junjun ex. Añejtona' tzeyac' pax eyip e sayan juntzañ opisio syac' Yespíritu Dios d'ayex. Ay jun opisio más vach', aton jun aloj el slolonel Dios. ² Ay juntzañ eb' syal slolon d'a juntzañ ch'occh'oc tial. A d'a Dios slolon eb', mañoclay d'a anima, yujto malaj mach tz'ab'an tas syal eb'. Aton Yespíritu Dios tz'ac'an yal eb', palta malaj junoc mach snachajel yuuj. ³ Palta a mach tz'alanel slolonel Dios, a d'a eb' yetanimail eb' syaleli, yic vach' stec'c'aj eb'. Tato icha chi', svach' nachajel yuj eb', tz'ac'jipax snivanil sc'ool eb'. ⁴ A eb' slolon d'a juntzañ ch'occh'oc tial, munil stec'c'aj eb' sch'ocoj. Palta axo eb' tz'alanel slolonel Dios, aton eb' tz'ac'an stec'anil eb' yetcreyenteal.

⁵ In gana tzex lolon d'a juntzañ ch'occh'oc tial e masanil. Palta tzin nib'ej val to a slolonel Dios tzeyaleli. Yujto a jun tic, más val ay yopisio d'a yichañ juntzañ ch'occh'oc tial chi'. A juntzañ chi', ay ton yopisio tato ay mach tzuji snaaneli tas val syalelc'ochi, yic vach' tz'och stec'anil eb' creyente chi' yuuj. ⁶ Yuj chi', ex vuc'tac ex vanab',

q'uinaloc tzin c'och valel juntzañ ch'oc tial d'ayex ticnaic, ¿tas val jab'oc svach'il tzeyic'cani? Añej tato svac' eyojtaquejel juntzañ tas ac'b'il d'ayin yuj Dios, juntzañ sjelanil, mato svalel slolonel Dios yed' juntzañxo c'ayb'ub'al d'ayex, añej yuj chi' syal eyic'an svach'il.

⁷ Q'uinaloc tato ay juntzañ son ticnaic, tz'oc' junoc flauta, sc'añ pax junoc arpa. Tato toñej sñilili sjaj, ¿tom scab'i tas jajil b'aj van sc'añ junjun? ⁸ Q'uinaloc tato ay junoc oval ticnaic, ayic sc'och yorail sb'at eb' soldado, tz'oc' strompeta eb', sb'at eb'. Palta tato mañoclay yaj yoc' q'ueen tz'aj yoq'ui, ¿tom syal yac'an lista sb'a eb' sb'at d'a oval chi'? ⁹ Añejtona', ich oñ ta', tato scal juntzañ lolonel malaj mach tz'ab'ani, ¿tas ol aj snachajel yuj eb' tas scala'? Nab'añej am tzoñ comon lolon icha chi'. ¹⁰ A ticnaic, tzijtum macañil ti' ay d'a yolyib'añq'uinal tic. Masanil juntzañ ti' chi', ay val yelc'och junjun. ¹¹ Q'uinaloc tato ay junoc mach sloloni, palta max cab'laj tas syala', tato icha chi', ichato ch'oc choñab'il caj d'ay. Añejtona', ichato ch'oc choñab'il yaj pax d'ayoñ. ¹² Vojtacxo to e gana juntzañ opisio syac' Yespíritu Dios d'ayex. Yuj chi', svala' to tzeyac' val eyip yic vach' ol e cha jun opisio más vach'. Tato icha chi', ol yal eyac'an stec'anil eb' eyetcreyenteal. ¹³ Yuj chi', tato ay junoc mach tz'ac'ji lolon d'a junoc ch'oc ti'al, yovalil sc'an d'a Dios yic syal yalani tas syalelc'och jun chi'. ¹⁴ Q'uinaloc tato d'a junoc ch'oc tial tzin lesalvi ticnaic, a in pixan, slesalvi, palta axo in pensar max nachajel yuuj tas juntzañ sval chi'. ¹⁵ Yuj chi', ¿tas am sco c'ulej tze na'a? Mañocñej

yed' co pixan tzoñ lesalvi. Yovalil tzoñ lesalvi pax yed' co pensar yic snachajel cuuj. Añejtona', ayic tzoñ b'itani, mañ toñejoc tzoñ b'itan yed' co pixan. Yovalil tzoñ b'itan pax yed' co pensar, yic vach' snachajel cuuj. ¹⁶ Q'uinaloc tato ay junoc ex ticnaic, tzeyal vach' lolonel d'a Dios d'a junoc ch'oc ti'al, tato icha chi', añej yed' e pixan tzeyala'. Axo eb' ayec' eyed'oc, max nachajel yuj eb' tas jun tzeyal chi'. Yuj chi', ayic tzeyac'an yuj diosal d'a Dios, max yal junñej slesalvi eb' eyed'oc. ¹⁷ Vach'chom vach' jun e lesal chi' ayic tzeyac'an yuj diosal chi', palta malaj mach tz'ac'ji stec'anil yuuj. ¹⁸ Yuj val dios d'a co Mam Dios yujto más val syal in lolon d'a juntzañ ch'occh'oc tial chi' d'a eyichañ e masanil. ¹⁹ Palta ayic sco molb'an co b'a d'a culto, más vach' a e ti' svala' yic tzex in c'ayb'ej. Yujto vach'chom oye'ñej b'elañ lolonel sval d'ayex d'a e ti' chi', palta ec'al yopisio d'a yichañ lajuñeoc mil lolonel max nachajel eyuuj.

²⁰ Ex vuc'tac ex vanab', mañ ichoc eb' unin tzeyutej e b'a e naan juntzañ tic. Axo e b'eyb'al, ichaocab' yic eb' nenetac unin, icha chi' tzeyutej, yujto max saylaj chucal eb', ichocab' ta tzeyutej e b'a. Tec'an val tzeyutej e pensar, yujto mañ ex uninoc. ²¹ A d'a sley Dios, tz'ib'yajcan icha tic: A in tic ol in lolon d'a jun choñab' tic d'a juntzañ ch'occh'oc tial yed' d'a sti' eb' ch'occh'oc choñab'il. Palta añeja' mañ ol yac'och spensar eb' d'ayin, xchi Dios Cajal. ²² Yuj chi', a juntzañ ch'occh'oc tial tz'alji, ch'oxnab'il yajcan d'a eb' mañ creyenteoc, mañoc d'a eb' creyente. Palta ayic tz'aljiel slolonel Dios, yic eb' creyente yaji, mañoc eb' mañ creyenteoc ay yico'. ²³ Q'uinaloc tze molb'ej e b'a

e masanil a ex creyente ex ta', mato a ex masanil ex tzex lolon d'a juntzañ ch'occh'oc ti'al, tato sc'och junoc mañ creyenteoc, mato mañ yojtacoc tas yaj jun quic tic, tecan syal icha tic: Ichato ay tas scot d'a sjolom eb', xchama. ²⁴ Palta q'uinaloc van eyalanel slolonel Dios e masanil, ayic sc'och junoc mañ creyenteoc, vach'chom mañ yojtacoc tas yaj jun quic tic, snachajel yuuj to ay smul. Sb'eyc'olej sb'a ayic syab'an tas tzeyal junjun ex. ²⁵ Ichato chi' scheclajeli tas ay d'a spensar. Yuj chi', tz'em cuman, syalan sb'a d'a Dios. Axom syalani: Yel toni, ay val och Dios eyed'oc, xchama.

Vach'ocab' scutej co c'ulan masanil tasi

²⁶ Yuj chi' ex vuc'tac ex vanab', ol valb'at d'ayex tas yovalil tzeyutej e b'a ta' ayic tze molb'an e b'a. Ay ex tzex b'itani, ayex tzeyac' junoc c'ayb'ub'al, ayex tzeyaleli tas syac' Dios d'ayex, ayex tzex lolon d'a junoc ch'oc tial, ayex pax tzeyala' tas syalelc'och jun tzeyal chi'. A masanil tas tze c'ulej chi', c'ulejec yic tzex tec'c'aj e masanil. ²⁷ Tato ayex tzex lolon d'a juntzañ ch'occh'oc tial, chavañ ma oxvañexñej tzex loloni. Junjunal tzeyal eyico'. Añejtona' yovalil ay junoc ex tzeyala' tas syalelc'ochi. ²⁸ Tato malaj mach syal yalani tas syalelc'och jun chi', más vach' max ex lolonlaj d'a juntzañ ch'occh'oc tial b'aj tze molb'ej e b'a chi'. Más vach' munil tzex lesalvi d'a Dios e ch'ocoj. ²⁹ Añejtona', tato ayex tzeyalel slolonel Dios, chavañ ma oxvañexñej tzeyaleli. A exxo e masanil, tzeyac' val och e chiquin d'a tas tz'alji d'ayex, yic snachajel eyuuj. ³⁰ Q'uinaloc tato ay junoc ex van eyalanel slolonel Dios d'a e cal chi'.

Palta tato ay junocxo tz'ac'ji yal junocxo tas yuj Dios, yovalil tzex och vaan eyalan eyic chi', syalan yic junxo chi'. ³¹ Tato icha chi', a jantac ex tz'ac'ji eyalel slolonel Dios, junjunal syal eyalan eyico', yic vach' tzeyic' e c'ayb'ub'al e masanil, tzeyic'an pax e tec'anil. ³² Mach ex tz'ac'ji eyalel slolonel Dios, tzeyil val e b'a, yic junjunal tzeyal eyico'. ³³ Tato toñej tzoñ q'ue somnaj calani, mañoc d'a Dios scot jun chi', yujto a Dios chi' sgana to a d'a stzolal tzoñ loloni.

A syutej sb'a eb' creyente d'a junjun iglesia to a eb' ix ix numan tz'aj eb' ix. ³⁴ Añejtona', icha chi' d'ayex, yovalil numan tz'aj eb' ix ix b'aj tze molb'ej e b'a, yujto malaj spermiso eb' ix slolon d'a culto. Sc'anab'ajejocab' eb' ix, yujto icha chi' syal sley Dios. ³⁵ Tato ay junoc eb' ix sgana sc'anb'an junoc tas, yovalil a d'a viñ yetb'eyum ix sc'anb'ej yab'i ayic sc'ochxi eb' d'a spat. Yujto mañ smojoc slolon eb' ix d'a culto chi'.

³⁶ Yovalil tze nacoti to mañoc d'ayex ix b'ab'laj ac'ji slolonel Dios chi'. Añejtona', mañ e ch'ocojoc ix e cha slolonel Dios chi'. ³⁷ Tato ayex tze na'a to ay eyopisio eyalanel slolonel Dios, mato tze na'a to a Yespíritu Dios smunlaj d'ayex, nachajocab'el eyuuj to schecnab'il Cajal Jesús yaj juntzañ tzin tz'ib'ejb'at tic d'ayex. ³⁸ Tato ay eb' malaj yelc'och juntzañ checnab'il tic d'a sat, añejtona' malajocab' pax yelc'och eb' d'ayex.

³⁹ Yuj chi', ex vuc'tac ex vanab', tzeyac' eyip, sec yuj chi' ol yal eyalanel slolonel Dios. Axo eb' slolon d'a juntzañ ch'occh'oc tial, mañ e cachoch vaan eb'. ⁴⁰ Vach'ñej tzeyutej e b'oan masanil tasi, ichaocab' val d'a stzolal tzeyutej.

15

Yab'ixal yic ix pitzvixi Cristo

¹ A ticnaic, ex vuc'tac ex vanab', in gana tze nacot jun vach' ab'ix yic colnab'il valnaccan d'ayex. A jun ab'ix tic, e chanacxo. Tec'an exxo d'ay ticnaic. ² Tato ańeja' ayoch e pensar d'a jun ab'ix valnaccan d'ayex chi', tato yel eyac'nacoch d'a e c'ool, ay e colnab'il yuuju. ³ A juntzań c'ayb'ub'al in chanac, aton ix val d'ayex. A juntzań te nivac yelc'och ix val d'ayex. To a Cristo ix cham yuj comul, icha yaj stz'ib'chajcan d'a Slolonel Dios. ⁴ Ix mucchaji, palta ix pitzvixi d'a schab'jial, icha yaj stz'ib'chajpaxcan d'a Slolonel chi'. ⁵ Ix sch'ox sb'a d'a vińaj Pedro. Ichato chi' ix sch'oxan sb'a d'a juntzańxo eb' schecab'. ⁶ Ix lajvi chi', ix sch'oxan sb'a d'a juntzańxo eb' quetcreyenteal, ec'al am oye' ciento sb'isul eb', ayic molanec' eb' ix yilan eb' smasanil. Tzijtumto eb' pitzan ticnaic, palta ay jayvań eb' chamnacxo. ⁷ Ańejtona', ix sch'ox sb'a d'a vińaj Jacobo. Ix lajvi chi', ix sch'oxan sb'a d'a eb' schecab' smasanil.

⁸ Slajvub'alxo ix sch'oxanpax sb'a d'ayin. Yujto icha junoc unin manto yaljub'aloc, icha chi' vaji. Yujto slajvub'alxo ix in och schecab'oc. ⁹ Yuj chi', a in tic malaj velc'och d'a scal juntzańxo eb' schecab' Jesucristo chi'. Mań smojoc pax valji schecab'oc Jesús yed' eb', yujto vac'nac val och yaelal d'a yib'ań eb' yiglesia Dios. ¹⁰ Palta yujńej svach'c'olal Dios schecab' Cristo vaj ticnaic. Mań nab'ańejoc ix sch'ox svach'c'olal tic d'ayin, yujto ec'to in munlaj d'a yichań eb' vetb'eyum chi' smasanil. Palta mańoc in tzin munlaj in ch'ocoj. A Dios smunlaj

ved'oc yuj svach'c'olal. ¹¹ Yuj chi', vach'chom a in tzin munlaji, vach'chom a eb' chi' smunlaji, palta aña'ja' ix alchajel jun vach' ab'ix tic. Aña'ja' jun vach' ab'ix tic ix eyac'och d'a e c'ool.

Ayic ol pitzvocxi eb' chamnac

¹² A jun vach' ab'ix scalel tic, a tz'alani to ix pitzvixi Cristo d'a scal eb' chamnac. Yuj chi', ¿tas yuj ayex van eyalan ticnaic to mañ ol pitzvocxi eb' chamnac? ¹³ Tato yel mañ ol pitzvocxi eb' icha tzeyal chi', mañ pitzvinacoc amxi Cristo chi' syal chi'. ¹⁴ Aña'jtona', tato mañ pitzvinacocxi Cristo chi', a jun vach' ab'ix scalel tic, malaj am jab'oc yelc'ochi. Tato icha chi', nab'aña'ej am tzeyac'och d'a e c'ool. ¹⁵ Tato icha chi', a oñ tic, squesej stioc Dios, yujto ix caleli to a Dios ix ac'anxi pitzvoc Cristo. Q'uinaloc max yal spitzvixi eb' chamnac icha tzeyal jayvañ ex chi', maj am ac'jixi pitzvoc Cristo chi' yuj Dios. ¹⁶ Tato max yal spitzvixi eb' chamnac chi', aña'jtona' icha pax chi' Cristo, maj am pitzvocxilaj. ¹⁷ Palta q'uinaloc tato maj pitzvixi Cristo chi', nab'aña'ej am tzeyac'och d'a e c'ool, yujto aña'ej ama ayoch e mul d'a eyib'añ. ¹⁸ Axo eb' creyente chamnacxo, junelña'ej am chamnac eb'. ¹⁹ Tato yujña'ej val co vach'iloc d'a yolyib'añ q'uinal tic scac'och Cristo yipoc co c'ool, más am ob'iltac oñ d'a yichañ eb' anima smasanil.

²⁰ Palta d'a val yel pitzvinac Cristo chi' d'a scal eb' chamnac. Icha junoc b'ab'el ajan tz'eluli, icha chi' aj sb'ab'laj pitzvinacxi Cristo chi' d'ayoñ, yic vach' sch'oxo' to ol oñ pitzvocxi pax a oñ tic. ²¹ Yuj jun viñ vinac, aton viña'j Adán ix ac'jicancot chamel d'a quib'añ co masanil. Aña'jtona' yuj

junxo mach, aton Cristo ol ac'jocxi pitzvoc eb' chamnaxo. ²² Masanil anima schami, yujto yirñtilal eb' viñaj Adán. Añejtona', a oñ yic oñxo Cristo ol oñ pitzvocpax co masanil. ²³ Palta d'a stzolal ol aj co pitzvixi. A Cristo chi' b'ab'laj pitzv-inac. Axo yic ol jax junelxo, ato ta' ol oñ pitzvocxi co masanil a oñ yic oñxo tic. ²⁴ Ol lajvoc chi', ol ja slajvub'. Ato ta' ol can masanil eb' yajal d'a yalañ yuj Cristo, masanil eb' ay yopisio yed' masanil eb' ay spoder. Ichato chi' ol ac'joc och eb' d'a yol sc'ab' Dios Mamab'il yuuj. ²⁵ Yujto a Cristo chi', yovalil ol ochcan Reyal, masanto ol can masanil juntzañ ayoch ajc'olal d'ay d'a yalañ yuuj. ²⁶ Ay pax junxo icha ajc'ool yajoch d'ayoñ, aton chamel. A jun chi', ol ac'joccan lajvoc yuj Cristo d'a slajvub'alxo. ²⁷ Yujto syal d'a Slolonel Dios Tz'ib'ab'ilcan icha tic: A Dios ix ac'anoch masanil tas d'a yol sc'ab' Cristo chi', yic vach' a' tz'ac'an mandar smasanil, xchi. Ayic syalani to ix ac'jioch masanil yuj Dios d'a yol sc'ab' chi', mañ locanoc yac'ji mandar Dios chi' yuuj. Yujto A' tz'ac'anoch masanil tas d'a yol sc'ab' Cristo chi'. ²⁸ Ayic ol vach' ac'jococh masanil tas d'a yol sc'ab' Yuninal Dios, axo svach' ac'anoch sb'a d'a yol sc'ab' Dios Mamab'il chi'. Yujto a Dios chi' ac'jinac och smasanil tas d'a yol sc'ab'. Ichato chi', axoñej Dios ol och yajalil d'a yib'añ smasanil.

²⁹ A ticnaic, ay eb' syac' bautizar sb'a sq'uexuloc eb' chamnac. Palta tato mañ ol pitzvocxi eb' chamnac chi', ¿tas yuj ay eb' syac' bautizar sb'a sq'uexuloc eb'?

³⁰ A oñxo pax tic, ¿tas yuj scac'och co b'a d'a yol sc'ab' yaelal d'a masanil tiempo? ³¹ A in tic, ex

vuc'tac ex vanab', junjun c'u ijan tzin miljichamoc. Val yel sval d'ayex, tzin tzalaj eyuuj, yujto ix eyac'och Cajal Jesucristo d'a e c'ool ved'oc. ³² A d'a Éfeso tic, ay juntzañ eb' cotnac yoval d'ayin. Te ov eb' icha junoc noc' noc' ay smay. Tato mañ ol oñ pitzvocxi, ¿tas gana vixtejnac in b'a icha chi'? Tato mañ ol pitzvocxi eb' chamnac, más am vach' toriej scac' co gana ticnaic. Coñ vaec, cuq'uec junoc añ, talaj q'uic'an chamnac oñxo.

³³ Mañ eyac' e b'a musansatil yuj junoc es. Tato junñej tzoñ ec' yed' eb' chuc, tz'ixtaxel co vach' b'eyb'al yuj eb'. ³⁴ Naec val e b'a, tze b'oan e pensar. Mañxo e c'ulej juntzañ chucal, yujto ayex manto eyojtaquej val el Dios. Svalb'at juntzañ tic d'ayex, sec yuj chi' ol ex q'uixvoqueli.

A tas ol oñ aj co pitzvixi

³⁵ Tecan ay junoc ex ol e c'amb'ej d'ayin: A eb' chamnac tzal chi', ¿chajtil ol aj spitzvixi eb'? ¿Chajx-omtil yilji snivanil eb', ayic ol pitzvocxi eb'? tecan xe chi. ³⁶ Tato tze c'amb'ej icha chi', mantalaj e pensar. Q'uinaloc ay junoc iñat ticnaic, tato scavej, yovalil sc'ab'at jun iñat chi' yic spaq'ui. ³⁷ Ayic scavan jun iñat chi', mañoclaj steel scavej. Vach'chom ixim trigo, ma juntzañxo iñat, añej val sat scavej. ³⁸ Axo Dios tz'ac'an steel chi' icha sgana, ato syala' tas iñatil junjun. ³⁹ Axo masanil tas sb'eyec' d'a yolyib'añq'uinal tic, ch'occh'oc snivanil junjun macañ. Ch'oc co nivanil a oñ anima oñ tic. Ch'oc pax snivanil noc' noc' chañe' yoc. Ch'oc pax snivanil noc' much. Añejtona', ch'oc pax snivanil noc' chay. ⁴⁰ Ay juntzañ tas ay d'a satchaañ. Ay pax juntzañ tas d'a yolyib'añq'uinal tic. Ch'oc

svach'il juntzañ tas ay d'a satchaañ. Ch'oc pax svach'il juntzañ tas ay d'a yolyib'añq'uinal tic. ⁴¹ A juntzañ tas ay d'a satchaañ chi' ch'occh'oc yilji stziquiquial. Ch'oc yilji stziquiquial yoc c'u. Ch'oc pax yilji stziquiquial q'uen uj. Axo q'uen c'anal, ch'occh'oc pax yilji stziquiquial junjun q'ueen. ⁴² Añejtona', icha chi' ol aj eb' chamnac, ayic ol pitzvocxi eb'. A co nivanil tic, a' smucchaji, yujto yic chamel yaji. Palta ayic ol oñ pitzvocxi, a co nivanil chi', mañxalaj b'aq'uiñ ol chamoc. ⁴³ Ayic ol mucchaj co nivanil tic, malaj jab'oc yelc'ochi, toxon malaj jab'oc svach'il. Palta ayic ol oñ pitzvocxi, te nivanxo yelc'ochi, yelxo vach' jun co nivanil chi'. ⁴⁴ Ayic ol mucchaj co nivanil tic, nab'a chib'ej. Axo yic ol oñ pitzvocxi, a jun co nivanil chi', yicxo espíritu. Yujto ay jun co nivanil nab'a chib'ej tic, yuj chi' cojtac to ay pax junxo co nivanil yicxo espíritu.

⁴⁵ Icha chi' yaj stz'ib'chajcan d'a Slolonel Dios, aton b'aj syalcan icha tic: A viñ b'ab'el vinac b'ob'il, aton viñaj Adán, viñ ac'b'il sq'uinal, xchi. Palta ay junxo tzac'anto sjavi, icha viñaj Adán chi' yaji, palta a jun chi', aton jun Espíritu ac'um q'uinal. ⁴⁶ Mañoc jun co nivanil yic espíritu ix b'ab'laj ac'ji d'ayoñ. A jun co nivanil yic chib'ejal tic, a' ix b'ab'laj ac'ji. Axo co nivanil yic espíritu, tzac'anto ol ac'joc. ⁴⁷ A viñ b'ab'el vinac, a' d'a lum luum b'ojinac viñ. Yuj chi' yic yolyib'añq'uinal tic yaj viñ. Axo junxo schab'il, aton Cajal Jesús, yic satchaañ yaji. ⁴⁸ Icha snivanil jun viñ b'ob'il d'a lum luum chi', icha chi' co nivanil tic, yic yolyib'añq'uinal tic yaji. Palta icha snivanil jun

yic satchaañ chi', icha chi' junxo co nivanil yic satchaañ ol co cha'a. ⁴⁹ A ticnaic, lajan co nivanil tic yed' jun viñ b'ob'il d'a lum luum chi'. Palta a d'a jun tiempoal chi', lajan ol aj jun co nivanil tic yed' jun yic satchaañ chi'. ⁵⁰ Ex vuc'tac ex vanab', in gana svalb'at junxo tic d'ayex. A jun co nivanil tic, nab'a chic', nab'a chib'ej. Yuj chi', mañ ol yal-laj sc'och b'aj syac' Yajalil Dios. A co nivanil tic, chamelb'a yaji. Yuj chi' max yal schaan sq'uinal d'a junelñej. ⁵¹ Palta ay jun tas tzin nib'ej tzeyojtaquejel ticnaic, aton jun tas malaj mach ojtannac d'a yol yico'. A oñ creyente oñ tic, mañ co masaniloc ol oñ chamoc, palta co masanil ol q'uexmaj co nivanil tic. ⁵² A jun chi', elañchamel ol ujoc. Junñej mutz'satil ol aj sjavi ayic ol oc' jun q'uen slajvub' trompeta. Ayic ol oc' jun trompeta chi', ol laj pitzvocxi masanil eb' creyente cham-nacxo, mañxalaj b'aq'uiñ ol chamxoc eb'. A oñxo pitzan oñto ta', ol q'uexmaj jun co nivanil tic. ⁵³ Yujto a co nivanil tic, mañ najtiloc tz'eq'ui, yuj chi' yovalil ol co cha junxo co nivanil malaj b'aq'uiñ ol ixtaxoc. A jun co nivanil tic, chamelb'a yaji. Yuj chi', yovalil ol co cha junxo co nivanil mañxa b'aq'uiñ ol chamoc. ⁵⁴ Yel toni, a jun co nivanil tic tz'ixtaxeli, yujto chamelb'a yaji. Palta a junxo co nivanil ol ac'joc d'ayoñ, mañxa b'aq'uiñ ol ixtaxoc, malaj pax b'aq'uiñ ol chamoc. Ato ta' ol elc'och jun tas tz'ib'yajcan d'a Slolonel Dios, aton jun tz'alan icha tic: A chamel ol can d'a yalañ, yujto ol ac'joc ganar. ⁵⁵ Yuj chi' a ticnaic, sch'oxocab' yipal chamel chi' yuj yac'an satel an-ima. Sch'oxocab'cot yopisio chamel chi' sataneli, xchicani. ⁵⁶ Yuj co mul ay spoder chamel chi' oñ

smilani. Yuj sley Dios ix ac'jican spoder co mul chi' yic tzoñ cham yuj. ⁵⁷ Palta scac' val yuj diosal d'a Dios, yujto yuj tas ix sc'ulej Cajal Jesucristo yuj chi' scac' ganar chamel chi'.

⁵⁸ Yuj chi' ex xajanab'il vuuj, tec'an val tzeyutej e b'a. Mañ eyac' somchajel e pensar. D'a smasanil e c'ool tzex munlaj d'a yic Cajal Jesús d'a smasanil tiempo, yujto eyojtacxo to a jun munlajel sco b'o d'a yol sc'ab' Cajal Jesús, mañ nab'añejoc.

16

Jun ofrenda sq'ue vaan

¹ A ticnaic, ol valb'at d'ayex yuj jun ofrenda ol q'ue vaan d'a e cal, yic ol ac'joc d'a eb' yicxo Dios. A juntzañ checnab'il ol valb'at d'ayex tic, valnacxo d'a eb' creyente d'a yol yic Galacia. Yuj chi', icha syutej sb'a eb' chi', icha chi' ol eyutoc e b'a. ² Junjun ex tzeyiq'uel eyofrenda d'a junjun domingoal, ato syala' jantac tzeyac' ganar, tze molb'ani. Tato icha chi', mañocto tzin c'ochi, tzeyac'an lista eyofrenda. ³ Tze say jayvañoc eb' ol in checb'at d'a Jerusalén. Ato ol in c'ochoc ol in b'oan jun carta ol b'at yed' eb', yic ol ilchajoc to ay yopisio eb'. Aton eb' chi' ol ic'anb'at eyofrenda d'a eb' creyente ta'. ⁴ Ayic ol in c'och eyed' ta', ol vila' talaj a in ol in b'at lac'an yed' eb' d'a Jerusalén chi'. Tato icha chi', ved' ol b'at eb'.

Sna viñaj Pablo yuj sviaje

⁵ Ayic ol in b'at ex vila', yovalil ol in ec' chab' oxecoc c'ual d'a yol yic Macedonia, ichato chi' ol in c'och d'ayex. ⁶ Ta icha chi' ol in ec' nivanoc tiempo eyed' ta'. Talaj ay in ec' ta' ol ec' ñab'ilq'uinal. Axo

yic ol in b'atxoc, ol ex colvaj d'ayin d'a yol b'e b'aj ol in b'atxoc chi'. ⁷ In gana mañ elañchameloc tzin ec' d'ayex. In gana tzin ec' nivanoc tiempo eyed'oc, tato icha chi' tz'el d'a sc'ool Cajal Jesús. ⁸ Palta ay in to ec' d'a Éfeso tic, masanto ol ec' q'uiñ Pentecostés, axo in b'at chi'. ⁹ Yujto svila' to te vach'ñej tz'elc'och in munlajel d'a yic Cajal Jesús d'a tic. Vach'chom tzijtum eb' schichonoch sc'ool d'ayin, palta jacanñej in munlaji, ay pax tas svc' d'a in munlajel tic.

¹⁰ Tato ol c'och viñaj Timoteo d'ayex ta', tzeyac' tzalajb'oc sc'ool viñ eyed'oc, yic mañ ol cus viñ, yujto a d'a yic Cajal Jesús smunlaj viñ icha in tic. ¹¹ Yuj chi', malaj junoc ex tze patiquejel viñ ta'. A inxo tic, van in tañvan sja viñ d'a tic yed' juntzañxo eb' cuc'tac ol ja yed' viñ, yuj chi' ayic ol cot viñ d'a yol b'e, tzex colvajcot d'a viñ, sec yuj chi' tzalajc'olal ol cot viñ.

¹² Axo viñ cuc'tac Apolos, ix in tevi d'a viñ, yic sb'at viñ ex yila'. Palta max yal sc'ool viñ sb'at ex yil d'a jun tiempoal tic. Ato yic ol och scolanil viñ, ol b'at ex yilan viñ.

Tz'ac'jib'at stzatzil sc'ool eb'

¹³ Macvajañec. Tec'an tzeyutej e b'a eyac'anoch Cajal Jesús d'a e c'ool. Mañ ex xiv jab'oc. Tec'b'ejec e b'a junjun ex. ¹⁴ A jantacñej tas tze c'ulej, tze c'ulej d'a smasanil e c'ool yuj svach'iloc eb' quetan-imail.

¹⁵ A ticnaic ex vuc'tac ex vanab' eyojtac to a viñaj Estéfnas yed' eb' cajan yed' viñ d'a spat, b'ab'el creyente viñ yed' eb' d'a yol yic Acaya b'aj ayex chi'. A eb' chi', syac' val servil eb' yetcreyenteal

eb' d'a smasanil sc'ool. ¹⁶ Tzin c'an pavor d'ayex to tze c'anab'ajej tas syal eb'. Tze c'anab'ajan pax jantacñej eb' lajan syutej sb'a icha eb' chi', aton eb' scolvaji, yed' smunlaj d'a yic Cajal Jesús. ¹⁷ Tzin tzalaj ticnaic, yujto ix ja viñaj Estéfanos ved' d'a tic yed' viñaj Fortunato yed' viñaj Acaico. A eb' viñ tic, scolvaj val eb' viñ d'ayin. Ichato e q'uexul yaj eb' viñ scolvaj d'ayin d'a tic, yujto max yal-laj e javi. ¹⁸ Icha ix yutej eb' viñ yac'an snivanil e c'ool ta', icha chi' syutej eb' viñ yac'anpax snivanil in c'ool d'a tic. Ayocab' yelc'och eb' viñ d'ayex. Tato ay juntzarixo eb' icha eb' viñ tic, ayocab' pax yelc'och eb' d'ayex.

¹⁹ A eb' ay d'a junjun iglesia d'a yol yic Asia tic, syac'b'at stzatzil e c'ool eb' e masanil ta'. Añejtona' viñaj Aquila yed' ix Priscila yed' eb' creyente smolb'ej sb'a d'a spat eb', syac'paxb'at stzatzil e c'ool eb' d'a sb'i Cajal Jesús. ²⁰ Syac'b'at stzatzil e c'ool masanil eb' creyente d'a tic. Slaj eyac'laj stzatzil e c'ool d'a tzalajc'olal ta'. ²¹ A stzatzil e c'ool svac'b'at tic, a in val Pablo in tzin tz'ib'ejb'at yed' in c'ab'.

²² Tato ay junoc mach max xajanan Cajal Jesucristo, cotocab' yoval sc'ool Dios d'a yib'añ. Ach Cajal, cotañ d'a elañchamel.

²³ Sch'oxocab' svach'c'olal Cajal Jesucristo d'ayex ta'. ²⁴ Xajan ex e masanil vuuj yuj Cristo Jesús.

A Ch'an Biblia D'a Chuj San Mateo
The Holy Bible in the Chuj San Mateo language of
Guatemala

La Santa Biblia en Chuj de San Mateo Ixtatán

copyright © 2007 Sociedad Bíblica de Guatemala

Language: Chuj de San Mateo Ixtatán (Chuj)

Dialect: Ixtatán

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-06-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 22 Nov 2019

43e98fca-30dd-583b-b172-dc26d705ee90